

*Załącznik do Uchwały Nr 61/2024
Zarządu Banku Spółdzielczego
w Mońkach
z dnia 23.05.2024 roku*

*Załącznik do Uchwały Nr 31/2024
Rady Nadzorczej
Banku Spółdzielczego w Mońkach
z dnia 29.05.2024 roku*

**Ujawnienie informacji
dotyczących adekwatności kapitałowej oraz innych informacji
Banku Spółdzielczego w Mońkach podlegających ogłoszeniu
wg stanu na dzień
31.12.2023 r.**

Mońki, 2024 rok

Spis treści:

Wprowadzenie	3
I. Dane ogólne o Banku.....	3
II. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia	4
III. Tabela EU KM1 – najważniejsze wskaźniki- art. 447 CRR.....	10
IV. Fundusze własne – art. 437 Rozporządzenia.....	12
V. Wymogi kapitałowe – art. 438 Rozporządzenia.....	13
VI. Bufory kapitałowe.....	19
VII. Ujawnienie informacji na temat ryzyka rynkowego (walutowego).....	19
VIII. Ujawnienia informacji dotyczące ryzyka operacyjnego zgodnie z Rekomendacją M KNF ...	21
IX. Ujawnienia informacji dotyczące ryzyka płynności zgodnie z Rekomendacją P KNF	22
X. Ujawnienie informacji na temat ryzyka kredytowego.....	31
XI. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450 Rozporządzenia.....	34
XII. Dźwignia finansowa.....	36
XIII. Wymogi informacyjne zgodne z art. 111a ust. 1 i 4 ustawy Prawo bankowe:	37
XIV. Opis systemu kontroli wewnętrznej zgodnie z art. 111a ust. 4 oraz Rekomendacją H KNF ...	37
XV. Informacje o spełnieniu przez członków Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe	42

Wprowadzenie

1. Bank zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”) w Części Ósmej dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie zwanym dalej „Ujawnieniem” według stanu na 31 grudnia 2023 r.
2. Bank w zakresie ujawnianych informacji:
  - 1) nie stosuje pominięcia informacji uznanych za nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
  - 2) nie stosuje pominięcia informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne. W niniejszym ujawnieniu nie występują informacje zastrzeżone i poufne. Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
3. Niniejsze Ujawnienie obejmuje również informacje, o których mowa w art. 111 a ust. 1 i 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe oraz wymagane zapisami rekomendacji nadzorczej P dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków i Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.
4. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych.

I. Dane ogólne o Banku

1. Bank Spółdzielczy w Mońkach (zwany dalej „Bankiem”) prowadzi działalność w ramach zatwierdzonej struktury organizacyjnej:
  - Centrala w Mońkach ul. Wyzwolenia 13,
  - 3 Oddziały: na terenie gmin Goniądz, Jaświły, Trzcianne,
  - Filia Nr 1 w Mońkach przy ulicy Wojska Polskiego 59.
2. Terenem działania Banku jest województwo podlaskie.
3. Bank Spółdzielczy w Mońkach nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Bank jest zrzeszony w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
5. Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony BPS.
6. Bank oferuje usługi na rzecz klientów indywidualnych, małych i średnich firm (przedsiębiorstw, w tym rolników indywidualnych) oraz jednostek samorządu terytorialnego.

Bank nie posiada jednostek zależnych i nie podlega konsolidacji dla celów księgowych ani konsolidacji ostrożnościowej – mając powyższe na uwadze dane zawarte w niniejszym

Ujawnieniu sporządzone są na podstawie danych jednostkowych.

II. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Mońkach” przygotowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami „Strategii działania Banku Spółdzielczego w Mońkach” i podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.
2. Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym jest powiązana z innymi regulacjami o charakterze strategicznym: Polityką zarządzania kapitałem Banku Spółdzielczego w Mońkach, Planem ekonomiczno – finansowym, a także Politykami i Instrukcjami zarządzania ryzykami, które Bank uznał za istotne. Polityki w poszczególnych obszarach ryzyka podlegają zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą.
3. Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka, jaki Bank może ponieść.
4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych oraz strategicznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
5. Bank stosuje metody identyfikowania i pomiaru lub szacowania ryzyka dostosowane do wielkości i profilu ryzyka.
6. Przestrzeganie akceptowalnego poziomu ryzyka podlega monitorowaniu oraz raportowaniu przez komórki organizacyjne Banku dokonujące pomiaru ryzyk występujących w Banku, zgodnie z przedmiotowymi regulacjami i „Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Mońkach”.
7. Informacja zamieszczona powyżej jest spełnieniem wymogów dotyczących art. 435 ust. 1 lit. a Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka.
8. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez Art. 435 ust.1 lit. e zawarte jest w Załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.
9. Zaakceptowane przez Zarząd Banku informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust. 1 lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w Załączniku Nr 2 do niniejszego dokumentu.
10. W zakresie art. 435 ust. 2 Rozporządzenia Bank informuje, że:
  - 1) Zarząd Banku składa się z 3 członków Zarządu i w jego skład wchodzi:
    - Prezes Zarządu Banku
    - Wiceprezes Zarządu ds. handlowych
    - Wiceprezes Zarządu ds. finansowo-księgowych.Członkowie Zarządu Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Członkowie

Rady Nadzorczej Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio Zarządzie albo Radzie Nadzorczej).

- 2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg „Regulaminu działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Mońkach” oraz „Statutu Banku Spółdzielczego w Mońkach”, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny bieżącej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w okresach rocznych zgodnie z „Polityką zapewnienia odpowiedności w składzie Zarządu Banku Spółdzielczego w Mońkach”. Członków Rady Nadzorczej wybiera i odwołuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie ze Statutem Banku Spółdzielczego w Mońkach, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata, jak również dokonuje oceny wstępnej zgodnie z „Polityką zapewnienia odpowiedności w składzie Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Mońkach”. Rada Nadzorcza w 2023 roku składała się z 9 osób. Większość członków pełni swoją funkcję dłużej niż bieżącą kadencję.
- 3) Bank stosuje strategię zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu adekwatną do skali działalności w oparciu o zapisy wytycznych EBA/GL/2017/12.
- 4) Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy oddzielnego Komitetu ds. ryzyka.
- 5) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty odpowiednią Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Mońkach, definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

Opis systemu zarządzania ryzykiem w Banku

Każda aktywność podejmowana przez Bank Spółdzielczy w Mońkach, zwany dalej Bankiem, związana jest z ryzykiem wynikającym między innymi ze zmian w otoczeniu regulacyjnym, gospodarczym, demograficznym, politycznym, itp. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka oznacza utrzymanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka występującym w Banku Spółdzielczym w Mońkach jest ryzyko kredytowe oraz jego pochodne wymienione w Rozporządzeniu Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 roku oraz w Dyrektywie 2013/36 Unii Europejskiej z dnia 26 czerwca 2013r., zwanej dalej Dyrektywą tj. ryzyko koncentracji, ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych.

Jednocześnie w Banku występują również inne rodzaje ryzyka takie jak:

- ryzyko rynkowe, rozumiane jako walutowe,

- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko płynności i finansowania,
- ryzyko braku zgodności,
- ryzyko kapitałowe (niewypłacalności), będące pochodną ww. ryzyk,
- ryzyko biznesowe (w tym ryzyko wyniku finansowego),
- ryzyko bancassurance,
- ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej,
- ryzyko reputacji,
- ryzyko prowadzenia działalności (conduct risk),
- inne ryzyka uznane przez Bank za istotne, na podstawie Procedury szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej.

Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi ryzykami reguluje Strategia działania banku oraz Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz zatwierdzone przez Radę Nadzorczą i Zarząd Banku polityki, instrukcje, zasady i regulaminy obejmujące obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne.

Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka obejmuje:

- gromadzenie informacji dotyczących ryzyka,
- pomiar i monitorowanie poziomu ryzyka,
- ograniczenie ryzyka powstającego w działalności Banku do akceptowalnego poziomu,
- podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń,
- ograniczenie/ eliminowanie negatywnych skutków ryzyka,
- raportowanie w sprawie ryzyka.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka Bank zawarł w opracowanej przez Zarząd i przyjętej przez Radę Nadzorczą Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Organizacja zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

- 1) Rada Nadzorcza,
- 2) Zarząd,
- 3) Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem – Prezes Zarządu,
- 4) Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz,
- 5) Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej
- 6) Zespół analityków kredytowych,
- 7) Audyt wewnętrzny,
- 8) Pozostali pracownicy Banku.

W Banku nie funkcjonuje Komitet zarządzania ryzykami.

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należy:

1. **Rada nadzorcza** dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada Banku zatwierdza w Strategii działania oraz w planie ekonomiczno-finansowym ogólny poziom (profil) ryzyka Banku (apetyt na ryzyko).
2. **Zarząd Banku** odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku.
3. **Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym** odpowiada za dostarczanie Radzie Nadzorczej i Zarządowi rzetelnych sprawozdań w zakresie zarządzania ryzykiem istotnym. W Banku funkcję ww. Członka Zarządu pełni Prezes Zarządu.
4. **Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz** monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Komórki to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.
5. **Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej** opracowuje wewnętrzne regulacje w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, monitoruje ryzyko braku zgodności poprzez prowadzenie działań wyjaśniających oraz testy zgodności, sporządza raporty w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej, odpowiada za spójność regulacji wewnętrznych Banku.
6. **Zespół analityków kredytowych** współpracuje z Zespołem ds. ryzyk bankowych i analiz w zakresie projektowania polityki kredytowej Banku oraz ustalania limitów związanych z działalnością kredytową; bierze współudział w tworzeniu regulacji wewnętrznych w zakresie ryzyka kredytowego; weryfikuje dokumentację kredytowej pod kątem kompletności, poprawności i wiarygodności; weryfikuje oceny zdolności kredytowej oraz proponowanych zabezpieczeń; ocenia adekwatność zabezpieczeń; ocenia poprawność propozycji decyzji kredytowych; weryfikuje zgodność umów kredytowych z decyzjami kredytowymi; świadczy pomoc merytoryczną pracownikom Oddziałów; organizuje i prowadzi szkolenia z zakresu działalności kredytowej dla pracowników Oddziałów; weryfikuje propozycje tworzenia i rozwiązywania rezerw

celowych na ekspozycje kredytowe.

7. **Audyt wewnętrzny** ma za zadanie kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Audyt dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku.

Zadania audytu wewnętrznego są realizowane na podstawie umowy ochrony przez odpowiednie służby Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

8. **Pozostali pracownicy Banku** mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

Bank zapewnia niezależność działalności operacyjnej, która generuje ryzyko od niezależnej oceny ryzyka przeprowadzanej przez Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz.

Identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka

Bank stosuje metody identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka, w przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności. Proces identyfikacji ryzyka odbywa się w formie:

- gromadzenia, aktualizacji, przechowywania danych,
- wykorzystanie dostępnych baz danych,
- generowania raportów dotyczących ryzyka,
- udostępniania raportów komórkom odpowiedzialnym za analizę danych,
- analizy i oceny czynników ryzyka na podstawie zgromadzonych danych.

Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.

Metody pomiaru ryzyka, a w szczególności ich założenia, są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.

Przegląd i aktualizacja metod pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.

Limity ograniczające ryzyko

Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity strategiczne i limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.

Poziom limitów jest dostosowany do akceptowalnego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka.

Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania.

Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów zarówno wewnętrznych jak i strategicznych sporządzane są w formie pisemnej.

Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu, apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą, analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wielkości na sytuację finansową Banku oraz wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

Limity strategiczne w ramach poszczególnych rodzajów ryzyka:

- 1) Ryzyko kredytowe
  - a. Kredyty i pożyczki zagrożone wg wartości nominalnej/ kredyty i pożyczki wg wartości nominalnej;
  - b. Wskaźnik pokrycia należności z tytułu kredytów i pożyczek zagrożonych rezerwami celowymi oraz odpisami aktualizacyjnymi dotyczącymi odsetek
- 2) Ryzyko operacyjne - Koszty ryzyka operacyjnego jako % funduszy własnych Banku,
- 3) Ryzyko płynności – LCR,
- 4) Ryzyko stopy procentowe – Marża odsetkowa,
- 5) Ryzyko walutowe - Skala działalności walutowej jako % aktywów,
- 6) Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej - Wskaźnik dźwigni finansowej,
- 7) Ryzyko biznesowe – Wskaźnik C/I,
- 8) Ryzyko kapitałowe - Współczynnik kapitału Tier1,

Ustalanie i okresowa weryfikacja wewnętrznych limitów ma na celu dywersyfikację ryzyka w Banku. Monitorowanie przestrzegania obowiązujących w Banku norm nadzorczych oraz limitów wewnętrznych przeprowadza Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz.

Raport wykorzystania norm i limitów, przedkładany jest okresowo Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej – w cyklach czasowych ustalonych w „Instrukcji sporządzania informacji zarządczej”.

System informacji zarządczej

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej, zwany dalej SIZ. Opiera się on na następujących założeniach:

- 1) informacje będące przedmiotem raportowania w ramach SIZ pozwalają na pełną ocenę działalności Banku przez odpowiednie organy statutowe,
- 2) Zarząd określa kluczowe obszary polityki zarządzania ryzykami, ze szczególnym uwzględnieniem polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, które podlegają bezpośredniej kontroli Zarządu,
- 3) uwzględniając założenia zawarte w pkt. 1, powyższe informacje powinny pozwolić na dokonanie odrębnej oceny każdej jednostki i komórki organizacyjnej Banku oraz wszystkich istotnych obszarów działania Banku,
- 4) przyjmuje się, że nadzór nad funkcjonowaniem SIZ sprawuje Zarząd, który ponosi również odpowiedzialność za jego prawidłowe funkcjonowanie,

- 5) w przyjętym systemie informacje zarządcze przekazywane są w sposób rzetelny i przejrzysty,
- 6) jakość informacji jest oceniana przez Zarząd Banku w oparciu min. o badania biegłego rewidenta, wyniki kontroli wewnętrznej oraz kontroli zewnętrznych,
- 7) system informacji zarządczej podlega badaniu audytu wewnętrznego.

W ramach SIZ wyróżnia się następujące rodzaje informacji:

- 1) o charakterze strategicznym dla Banku,
- 2) dotyczące realizacji celów strategicznych i polityk Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej,
- 3) dotyczące monitorowania poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 4) ocena adekwatności kapitałowej,
- 5) dotyczące oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej Banku, uwzględniającej:
  - a) wykonanie planu ekonomiczno-finansowego,
  - b) realizację strategii działania,
  - c) strukturę aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych,
  - d) strukturę przychodów i kosztów,
  - e) wyniki osiągnięte na każdym poziomie rachunku zysków i strat,
  - f) uzyskanie wskaźniki ekonomiczne, określające akceptowalny poziom ryzyka.
- 6) realizacji zadań wynikających w regulacji zewnętrznych, w tym rekomendacji nadzorczych,
- 7) dotyczące realizacji kontroli wewnętrznej i audytu Banku.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.

III. Tabela EU KM1 – najważniejsze wskaźniki- art. 447 CRR

W celu spełnienia wymogów określonych w Rozporządzeniu CRR, Bank jako mała i niezłożona instytucja w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt. 145 oraz instytucja nienotowana w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 148, ujawnia najważniejsze wskaźniki w formie tabeli:

Lp.	Wyszczególnienie	a	e
		31.12.2023	31.12.2022
	Dostępne fundusze własne (kwoty)		
1.	Kapitał podstawowy Tier 1	45 812	37 052
2.	Kapitał Tier 1	45 812	37 052
3.	Łączny kapitał	45 812	37 052
	Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem		
4.	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	127 681	115 067
	Współczynniki kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)		
5.	Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (%)	35,8798	32,2005
6.	Współczynnik kapitału Tier 1 (%)	35,8798	32,2005
7.	Łączny współczynnik kapitałowy (%)	35,8798	32,2005

Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)			
EU-7a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (%)	-	-
EU-7b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier 1 (punkty procentowe)	-	-
EU-7c	W tym: obejmujące kapitał Tier 1 (punkty procentowe)	-	-
EU-7d	Łączne wymogi w zakresie funduszy własnych SREP (%)	8,0000	8,0000
Wymóg połączonego bufora i łączne wymogi kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)			
8.	Bufor zabezpieczający (%)	2,5000	2,5000
EU-8a	Bufor zabezpieczający wynikający z ryzyka makroostrożnościowego lub ryzyka systemowego zidentyfikowanego na poziomie państwa członkowskiego (%)	-	-
9.	Specyficzny dla instytucji bufor antycykliczny (%)	-	-
EU-9a	Bufor ryzyka systemowego (%)	-	-
10.	Bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	-	-
EU-10a	Bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	-	-
11.	Wymóg połączonego bufora (%)	2,5000	2,5000
EU-11a	Łączne wymogi kapitałowe (%)	10,5000	10,5000
12.	Kapitał podstawowy Tier 1 dostępny po spełnieniu łącznych wymogów w zakresie funduszy własnych SREP (%)	27,8798	24,2005
Wskaźnik dźwigni			
13.	Miara ekspozycji całkowitej	448 562	418 760
14.	Wskaźnik dźwigni (%)	10,2130	8,8480
Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)			
EU-14a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (%)	-	-
EU-14b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier 1 (punkty procentowe)	-	-
EU-14c	Łączne wymogi w zakresie wskaźnika dźwigni SREP (%)	3,0000	3,0000
Bufor wskaźnika dźwigni i łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)			
EU-14d	Wymóg w zakresie bufora wskaźnika dźwigni (%)	-	-
EU-14e	Łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (%)	3,0000	3,0000
Wskaźnik pokrycia wpływów netto			
15.	Aktywa płynne wysokiej jakości (HQLA) ogółem (wartość ważona - średnia)	117 840	94 827
EU-16a	Wpływy środków pieniężnych - Całkowita wartość ważona	52 451	53 020
EU-16b	Wpływy środków pieniężnych - Całkowita wartość ważona	18 840	23 680
16.	Wpływ środków pieniężnych netto ogółem (wartość skorygowana)	33 611	29 340

17.	Wskaźnik pokrycia wpływów netto (%)	350,5991	323,2021
	Wskaźnik stabilnego finansowania netto		
18.	Dostępne stabilne finansowanie ogółem	369 237	348 901
19.	Wymagane stabilne finansowanie ogółem	215 142	203 036
20.	Wskaźnik stabilnego finansowanie netto (%)	141,6300	171,8400

IV. Fundusze własne – art. 437 Rozporządzenia

Fundusze własne na dzień 31.12.2023 r. składały się z kapitału podstawowego Tier I, który wyniósł 45 812 tys. zł. W Banku nie występuje kapitał dodatkowy Tier I ani kapitał Tier II. Poniżej przedstawiono uzgodnienie pozycji kapitału podstawowego Tier I obliczonego zgodnie z Rozporządzeniem CRR.

Tabela 1. Struktura funduszy własnych na dzień 31.12.2023 r.

Wyszczególnienie	Kwota tys. zł
Fundusze własne	45 812
Kapitał TIER I	45 812
KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	45 812
Kapitał (fundusz) zasobowy	45 444
Zysk lub strata możliwa do przypisania właścicielom jednostki dominującej	11 222
(-) część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	11 222
skumulowane inne całkowite dochody	
Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	
(-) wartości niematerialne i prawne	-87
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	
Kapitał dodatkowy Tier I	-
KAPITAŁ TIER II	-

Opis składników kapitału podstawowego Tier I:

- Kapitał (fundusz) zasobowy - tworzony jest głównie z corocznych odpisów z zysku netto z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku. Fundusz ten zasila również wpisowe wpłacane zgodnie ze statutem.
- Zyski zatrzymane – pozycja równa wypracowanemu zyskowi netto, który jest korygowany z rachunku funduszy dla celów obliczania norm ostrożnościowych, jeżeli nie zaistniały przesłanki zaliczenia do funduszy własnych określone w Rozporządzeniu,
- Skumulowane inne całkowite dochody - pozycja składa się z funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
- Korekty z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych – składają się z części opłaconego funduszu udziałowego. Na mocy przepisów Rozporządzenia CRR obejmuje udziały wpłacone przed 26.06.2013 r.,
- Wartości niematerialne i prawne – pozycja obejmuje wartości niematerialne i prawne posiadane przez Bank w kwocie netto, pomniejszające fundusze własne.

Bank nie korzysta z kapitału krótkoterminowego.

Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z Rozporządzeniem

wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 roku ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.

Informacja dotycząca poziomu poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2023 r.

Rodzaj funduszu	Kwota tys. zł
Kapitał TIER I bez pomniejszeń	45 899
w tym Fundusz udziałowy	253
pomniejszenia kapitału TIER I	-87
Kapitał TIER I po korektach	45 812
Kapitał TIER II bez pomniejszeń	-
pomniejszenia Kapitału TIER II	-
Kapitał TIER II po korektach	-
razem fundusze własne (suma kapitału TIER I i TIER II z uwzględnieniem korekt)	45 812
Łączny wskaźnik kapitałowy	35,88
Współczynnik kapitału podstawowego TIER I [%]	35,88
Współczynnik kapitału TIER I [%]	35,88

V. Wymogi kapitałowe – art. 438 Rozporządzenia

1. Skrótowy opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżących i przyszłych działań.

Proces oceny kapitału wewnętrznego (ICAAP) jest prowadzony w dwóch aspektach:

- 1) oceny ryzyka w ramach wymogów regulacyjnych,
- 2) oceny pozostałych ryzyk uznanych za istotne w procesie zarządzania i oceny adekwatności kapitałowej.

Bank spełnia wymogi w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 92 Rozporządzenia UE nr 575/2013, tzn.:

- 1) objęte łącznym współczynnikiem kapitałowym (TCR),
- 2) objęte współczynnikiem kapitału Tier 1,
- 3) objęte współczynnikiem kapitału podstawowego Tier 1 (CET1).

W przypadku groźby nieosiągnięcia lub wystąpienia niewykonania wymogów informowany jest bezzwłocznie Zarząd.

Na łączną ekspozycję na ryzyko objętą współczynnikami składają się:

- 1) suma kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, przy czym:
  - a) kategorie ekspozycji i wagi ryzyka dla ekspozycji bilansowych i pozabilansowych (metoda standardowa) ustala się zgodnie z „Instrukcją wyznaczania wymogów

kapitałowych w Banku Spółdzielczym w Mońkach z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz współczynników kapitałowych i wskaźnika dźwigni” (spełnia wymogi Rozporządzenia (UE) 575/2013),

b) wartością ekspozycji jest:

- wartość bilansowa w przypadku aktywów;
- ekwiwalent bilansowy ekspozycji w przypadku udzielonych zobowiązań pozabilansowych;
- ekwiwalent bilansowy ekspozycji z tytułu udzielonych pozabilansowych zobowiązań warunkowych – iloczyn wartości zobowiązania i procentowej wagi ryzyka produktu (CCF);
- ekwiwalent bilansowy ekspozycji z tytułu transakcji pochodnych.

2) przemnożone przez 12,5 wymogi w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do ryzyka walutowego, zgodnie z art. 351 Rozporządzenia UE,

3) przemnożone przez 12,5 wymogi w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do ryzyka operacyjnego zgodnie z metodą wskaźnika bazowego ujętą w art. 315 Rozporządzenia UE.

Bank prowadzi nieznaczącą działalność w portfelu handlowym co oznacza, że wylicza wymogi kapitałowe tylko dla portfela bankowego. Dla dużych ekspozycji w portfelu bankowym limity określonych w art. 395-403 Rozporządzenia były przestrzegane.

Bank przy ustalaniu ekspozycji na ryzyko nie stosuje ocen kredytowych sporządzonych przez wyznaczoną ECAI lub agencje kredytów eksportowych.

Bank w 2023 r. stosował wagę ryzyka 35% dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomości mieszkalnej oraz wagę ryzyka 75% dla ekspozycji detalicznej.

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego związanego z ekspozycjami wobec MŚP mnoży się przez współczynnik 0,7619.

Zgodnie z decyzją KNF w odniesieniu do ekspozycji wobec banków, z którymi Bank przystąpił do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS z wyjątkiem ekspozycji stanowiących podstawę pozycji kapitału podstawowego Tier I, pozycji dodatkowych Tier I i pozycji Tier II można zastosować wagę ryzyka 0%.

Bank nie wyznacza wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego oraz z tytułu ryzyka rozliczenia, ryzyka cen towarów, rozmycia oraz ryzyka kredytowego kontrahenta.

W zakresie ryzyka kredytowego Bank nie stosuje kompensowania transakcji bilansowych i technik redukcji ryzyka kredytowego. Zabezpieczenia wykorzystywane są do pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych na kredyty zagrożone.

Wymóg na ryzyko walutowe stanowi 8% pozycji walutowej całkowitej, jeżeli przewyższa ona 2% funduszy własnych Banku lub stanowi 0 jeżeli nie przewyższa 2% funduszy własnych. Nie wystąpiła potrzeba tworzenia wymogów kapitałowych na to ryzyko.

Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego metodą wskaźnika bazowego. Kwota wymogu na 2023 rok wynosi 2 589 tys. zł.

Wymogi kapitałowe w odniesieniu do ryzyka rynkowego

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe Ryzyko rozliczenia/ryzyko cen towarów	0 nie dotyczy

W działalności Banku zgodnie z art. 92 ust. 3 pkt c, występuje tylko ryzyko walutowe. Ryzyko rozliczenia i ryzyko cen towarów w 2023 roku nie występowały.

Łączna wartość kapitału wewnętrznego wyniosła 14 020 tys. z czego: minimalny wymóg kapitałowy wyniósł: 10 215 tys. (ryzyko kredytowe – 7 626 tys., ryzyko operacyjne 2 589 tys.) oraz dodatkowy wymóg kapitałowy – ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej – 3 805 tys. Kapitał wewnętrzny Banku i wyliczone wymogi kapitałowe z tytułu poszczególnych ryzyk zestawiono według poniższej tabeli:

Wymogi kapitałowe Banku na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku w tys. zł

Rodzaj ryzyka	Wymagany według Banku łączny kapitał wewnętrzny na zabezpieczenie ryzyka (w tys. zł)	Alokacja kapitału według minimalnych wymogów kapitałowych	Alokacja kapitału ponad minimalne wymogi kapitałowe
Ryzyko kredytowe	7 626	7 626	0
Ryzyko rynkowe (ryzyko walutowe)	0	0	0
Ryzyko operacyjne	2 589	2 589	0
Łączny kapitał wewnętrzny na ryzyka objęte wyznaczaniem minimalnego wymogu kapitałowego	10 215	10 215	0
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	0	X	0
koncentracji dużych ekspozycji	0	X	0
koncentracji w sektor gospodarki	0	X	0
koncentracji przyjętych form zabezpieczenia	0	X	0
koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy	0	X	0
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	3 805	X	3 805
Ryzyko płynności	0	X	0
Ryzyko wyniku finansowego	0	X	0
Ryzyko kapitałowe, z tego:	0	X	0
ryzyko obniżenia wewnętrznego współczynnika kapitałowego	0	X	0
Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej	0	X	0
Pozostałe ryzyka, z tego:	0	X	0
ryzyko otoczenia makroekonomicznego	0	X	0
ryzyko strategiczne	0	X	0
ryzyko utraty reputacji	0	X	0
ryzyko modeli	0	X	0
Kapitał wewnętrzny	14 020	10 215	3 805

Fundusze własne	45 812	X	X
Kapitał podstawowy CET1	45 812	X	X
Kapitał Tier I	45 812	X	X
Nadwyżka (+)/ niedobór (-) funduszy własnych	31 792	X	X
Łączny współczynnik kapitałowy [%]	35,88%	X	X
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I [%]	35,88%	X	X
Współczynnik kapitału Tier I [%]	35,88%	X	X
Wskaźnik dźwigni finansowej [%]	10,21%	X	X
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy [%]	26,14%	X	X

Bank Spółdzielczy podejmuje szereg działań zmierzających do poprawy jakości zarządzania ryzykami i podnoszenia efektywności działalności Banku przy zachowaniu bezpieczeństwa jego działania. Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową pozwala Bankowi na bezpieczny rozwój.

W związku z wejściem w życie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE, oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, Bank uwzględnia w procesie adekwatności kapitałowej zmiany nałożone ww. przepisami, związane z korektą dotyczącą funduszu udziałowego, funduszu aktualizacji wartości majątku trwałego.

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka.

Dążąc do tego celu w procesie ICAAP realizowane są następujące działania:

- 1) identyfikacja rodzajów ryzyka występujących w Banku;
- 2) wyodrębnienie istotnych rodzajów ryzyka;
- 3) pomiar i alokacja kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka;
- 4) agregacja kapitału wewnętrznego;
- 5) monitorowanie i raportowanie kapitałowe;
- 6) zarządzanie adekwatnością kapitałową.

System zarządzania kapitałem i ryzykiem Banku zapewnia spójną politykę relacji pomiędzy kapitałem i poziomem ryzyka oraz wewnętrzną kontrolę nad procesem ICAAP, gwarantującą jego prawidłowość oraz dostosowywanie do zmieniających się warunków funkcjonowania.

Bank szacuje kapitał wewnętrzny w okresach kwartalnych zgodnie z wymogami zatwierdzonej przez Zarząd i Radę Nadzorczą „Procedury szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Mońkach”.

Do kalkulacji kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka Bank stosuje:

- dla ryzyka kredytowego - badanie dywersyfikacji ryzyka kredytowego - mierzona jako odpowiednie rozproszenie posiadanych aktywów i zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem,
- dla ryzyka rynkowego - badanie minimalnego wymogu kapitałowego na ryzyko rynkowe (ze względu na skalę prowadzonej działalności rozumiane jako ryzyko walutowe) przy uwzględnieniu testów warunków skrajnych,
- dla ryzyka operacyjnego - badanie i ocenę poniesionych przez Bank strat operacyjnych na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy poprzedzających datę analizy,
- w zakresie ryzyk wynikających z zaangażowań kredytowych odnoszących się do:
  - 1) koncentracji dużych zaangażowań,
  - 2) koncentracji w sektor gospodarki,
  - 3) koncentracji przyjętych form zabezpieczeń,
  - 4) koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy,
 badanie poziomu zaangażowań w stosunku do wartości granicznych ustalonych w oparciu o poziom posiadanego uznanego kapitału, po przekroczeniu których istnieje konieczność utrzymywania dodatkowego kapitału wewnętrznego,
- w zakresie stopy procentowej Bank bada poziom ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym i w zależności od otrzymanych wyników wyznacza kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka stopy procentowej, z tytułu:
  - 1) ryzyka przeszacowania,
  - 2) ryzyka bazowego,
  - 3) ryzyka opcji klienta,
  - 4) zmiany wartości ekonomicznej kapitału,
  - 5) zmiany wartości rynkowych instrumentów finansowych wycenianych wartością godziwą.
- w zakresie ryzyka płynności – wykorzystuje relację wartości posiadanych, na datę analiz, aktywów płynnych do depozytów oraz wielkość wskaźnika pokrycia wpływów netto. Bank przyjmuje, że będzie utrzymywał minimalną wartość wskaźnika pokrycia wpływów netto na poziomie 100%.
- dla ryzyka wyniku finansowego – określenie relacji poziomu zrealizowanego wyniku finansowego do wartości zaplanowanego pozostającego do zrealizowania w danym roku,
- dla ryzyka kapitałowego – analizy kosztów z tytułu ryzyka obniżenia wewnętrznego współczynnika kapitałowego poniżej wartości limitowanej,
- dla ryzyka otoczenia makroekonomicznego - analizę poziomu kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym w okresie ostatnich 5 lat,
- dla ryzyka strategicznego – ocenę skali zmian skali prowadzonej działalności bankowej w okresie poprzednich 12 miesięcy,
- dla ryzyka utraty reputacji – analizę zdarzeń przeszłych z okresu 12 miesięcy poprzedzających datę analizy, związanych z bankiem i sektorem bankowym,
- dla ryzyka transferowego – ocenę skali transferów zagranicznych przeprowadzanych w Banku (transferów własnych i klientowskich),

- dla ryzyka modeli - analizę stosowanych przez Bank modeli.
- dla ryzyka braku zgodności – analizę skutków finansowych i niefinansowych wynikających ze zdarzeń które wystąpiły w Banku na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy poprzedzających datę analiz.
- dla ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej – analizę wskaźnika dźwigni finansowej, jeżeli poziom wskaźnika dźwigni finansowej, jest niższy od 5%, Bank ustala kapitał wewnętrzny.

Bank jest zobowiązany utrzymywać Kapitał założycielski w wysokości nie niższej niż równowartość 1 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.

Bank jest zobowiązany do utrzymywania sumy funduszy własnych i dodatkowych pozycji bilansu określonych przez KNF, na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:

- 1) wartość wynikająca ze spełnienia wymogów w zakresie funduszy własnych, o których mowa w art. 92 Rozporządzenia nr 575/2013;
- 2) oszacowana przez Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny).

Regulacyjny wymóg kapitałowy wyliczany jest przez Zespół ds. księgowości i sprawozdawczości, Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz kontynuuje proces oceny adekwatności kapitałowej Banku.

2. Rezultaty stosowanego przez instytucję wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych na podstawie procesu przeglądu nadzorczego, o których mowa w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE - nie dotyczy

3. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji.

Kalkulacja wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego według rodzaju ekspozycji na dzień 31 grudnia 2023 roku w tys. zł

Klasa ekspozycji kredytowej	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem
ekspozycje wobec rządów i banków centralnych		
- waga ryzyka 0%	0	0
- waga ryzyka 250%	2 453	196
ekspozycje wobec samorządów regionalnych i władz lokalnych – waga ryzyka 20%	5 401	432

ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego - waga ryzyka 100%	74	6
ekspozycje wobec instytucji - waga ryzyka 0%	0	0
- waga ryzyka 50%	75	6
- waga ryzyka 100%	0	0
ekspozycje wobec przedsiębiorców - waga ryzyka 100%	19 181	1 535
ekspozycje detaliczne – waga ryzyka 75%	7 403	592
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach mieszkalnych - waga ryzyka 35%	151	12
mieszkalnych - waga ryzyka 100%	0	0
komercyjnych – waga ryzyka 100%	47 060	3 765
ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania 100%(utworzona rezerwa od 20%)	2 264	181
150% (utworzona rezerwa poniżej 20%)	0	0
ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania certyfikaty inwestycyjne – waga ryzyka 1250%	2 676	214
ekspozycje kapitałowe - 100%	6 497	520
Inne ekspozycje - 0%	0	0
- 20%	97	8
- 100%	1 990	159
Razem:	95 322	7 626

VI. Bufory kapitałowe

Bank utrzymuje wartość funduszy własnych na poziomie nie niższym niż suma kapitału niezbędnego na pokrycie poziomu ponoszonego ryzyka powiększoną o kapitały pokrywające wymogi wynikające z buforów kapitałowych.

Bank Spółdzielczy w Mońkach utrzymuje fundusze własne zapewniające pokrycie bufora zabezpieczającego i bufora ryzyka systemowego. Na koniec grudnia 2023 roku regulacyjny współczynnik kapitałowy i współczynnik kapitału Tier I wyniósł 35,88%. Oznacza to, że Bank utrzymuje poziom współczynników znacznie powyżej wymaganego przez nadzór minimum.

W 2023 r. bufor antycykliczny wynosił 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP, dlatego Bank nie musiał utrzymywać dodatkowego wymogu kapitałowego.

VII. Ujawnienie informacji na temat ryzyka rynkowego (walutowego)

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Cel ten jest realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

1. Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze

oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.

2. Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych.
3. Strategią Banku jest prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE. Należy podkreślić, że takie podejście nie ogranicza w żaden sposób rozwoju wolumenu transakcji walutowych oferowanych klientom Banku.
4. Bank przykładą szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągle prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.
5. Zgodnie z profilem biznesowym Banku oraz strukturą jego bazy klientów, szczególny nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą.
6. W ramach stosowanej polityki ograniczania ryzyka Bank dąży do utrzymywania maksymalnie zrównoważonej pozycji walutowej.
7. Poziom ryzyka walutowego w działalności Banku z tytułu ryzyka kursowego ograniczony jest poprzez limity maksymalnej pozycji walutowej (w tym limity pozycji dla poszczególnych walut).
8. Wszystkie limity z zakresu ryzyka walutowego uchwała Zarząd Banku.
9. Monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego realizowany jest przez Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz, z zachowaniem niezależności oceny ryzyka od działalności, która to ryzyko generuje.
10. Pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie. Do wyliczenia ryzyka walutowego wyznaczone są pozycje walutowe dla poszczególnych walut oraz pozycja całkowita dla wszystkich walut łącznie, przeliczone na PLN po kursie średnim NBP. Wyliczenia pozycji dokonywane są zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego.
11. Bank zakłada, że skala działalności walutowej będzie nie znacząca. Znacząca skala działalności walutowej występuje wówczas, gdy na koniec danego miesiąca kalendarzowego jest spełniony co najmniej jeden z poniższych warunków:
  - a) W okresie ostatnich 12 miesięcy z tytułu ryzyka walutowego tworzony był wymóg kapitałowy w co najmniej dwóch następujących po sobie dniach roboczych,
  - b) Na koniec 2 kolejnych miesięcy udział aktywów lub pasywów w danej walucie obcej przekraczał 5% sumy bilansowej Banku lub udział sumy aktywów lub pasywów we wszystkich walutach obcych przekraczał 10% sumy bilansowej Banku,
  - c) Udział wartości bezwzględnej wyniku z pozycji wymiany w okresie ostatnich 12 miesięcy do całkowitych przychodów operacyjnych w okresie ostatnich 12 miesięcy przekracza 3%.System raportowania jest miesięcznym materiałem dla Zarządu i kwartalnym dla Rady

Nadzorczej.

VIII. Ujawnienia informacji dotyczące ryzyka operacyjnego zgodnie z Rekomendacją M KNF

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczanie ryzyka występowania strat operacyjnych oraz dążenie do ich minimalizowania.

Cele szczegółowe to:

1. zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego Bank na wszystkich szczeblach zarządzania,
2. wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku,
3. zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka,
4. ochrona informacji poprzez wdrożenie metod ochrony danych osobowych w oparciu o zapisy ustawy o ochronie danych osobowych, RODO oraz zapewnienia bezpieczeństwa systemów informatycznych i informacji, zgodnie z zapisami Rekomendacji „D”,
5. zapewnienie skutecznego systemu przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu środków pochodzących z nielegalnych źródeł oraz przeciwdziałaniu terroryzmu,
6. zapewnienie bezpieczeństwa płatności elektronicznych,
7. przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu

Klasyfikację rodzajów zdarzeń operacyjnych określono w Załączniku nr 1 do Rekomendacji M. W 2023 roku zostały ujawnione zdarzenia ryzyka operacyjnego, które obejmowały straty operacyjne przedstawione w poniższej tabeli:

Rodzaj zdarzenia	Ilość sztuk	Bezpośrednio poniesione	Transfer ryzyka/odzyskane	Suma strat faktycznie poniesionych przez Bank
Oszustwo wewnętrzne	0	0,00	0,00	0,00
Oszustwo zewnętrzne	0	0,00	0,00	0,00
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	1	0,00	0,00	0,00
Klienci, produkty i normy prowadzenia działalności	0	0,00	0,00	0,00
Szkody w rzeczowych aktywach trwałych	3	5,06	5,06	0,00
Zakłócenie działalności gospodarczej i awarie systemu	16	0,37	0,00	0,37
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami	5	0,00	0,00	0,00
Suma	25	5,42	5,06	0,37

Zakładany wzrost skali działalności stanowi jednocześnie wzrost ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne. W związku z powyższym istotnym jest zwiększenie efektywności procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, m. in. poprzez wzmocnienie mechanizmów kontrolnych, w celu ograniczania możliwości wystąpienia zdarzeń operacyjnych generujących straty.

Nie wystąpiły skargi i reklamacje klientów na działalność Banku i sprawy sądowe prowadzone

przez Bank oraz nie zostały poniesione koszty przez Bank w wyniku niekorzystnych rozstrzygnięć spraw sądowych. Nie wystąpiły również poważne zdarzenia operacyjne wpływające w sposób znaczący na poziom wyniku finansowego czy poziom ryzyka działalności Banku.

Zatwierdzony przez Zarząd i Radę Nadzorczą akceptowalny poziom ryzyka (apetyt na ryzyko - utrzymanie poziomu łącznej rocznej straty operacyjnej brutto w wysokości nie przekraczającej 50% wymogu kapitałowego (wskaźnika bazowego) na ryzyko operacyjne jak i wartości progowe sum strat brutto, tj. limity dla poszczególnych klas zdarzeń nie zostały naruszone.

Zarejestrowane zdarzenia zgodnie z Rekomendacją M zostały zarejestrowane w linii biznesowej „bankowość komercyjna”, „płatności i rozliczenia” oraz „bankowość detaliczna”. Bank realizując proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, w ramach tego procesu identyfikuje zdarzenia ryzyka operacyjnego, ewidencjonuje i przeprowadza analizy przyczyn występowania zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym.

W przypadku konieczności podejmowane są działania ograniczające ryzyko obejmujące w szczególności zmianę procesów wewnętrznych banku, organizacji wewnętrznej, doskonalenie sposobu dokonywania kontroli wewnętrznej, organizowanie odpowiednich szkoleń dla pracowników, wprowadzenie/ udoskonalanie systemów autoryzacji transakcji płatniczych.

Celem strategicznym w zakresie systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa, jako istotnego elementu ryzyka operacyjnego jest:

1. bieżące dostosowywanie systemów do wymogów prawa,
2. wprowadzanie nowych produktów,
3. wprowadzenie nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych,
4. bezpieczeństwo przetwarzanych danych osobowych,
5. monitorowanie zgodności z zaleceniami Rekomendacji D.

IX. Ujawnienia informacji dotyczące ryzyka płynności zgodnie z Rekomendacją P KNF

1. Ryzyko płynności jest to zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.
2. Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, w szczególności poprzez pozyskiwanie środków obcych stabilnych tak, aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym, przy czym Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności uwzględniając przyjęte przez Bank limity koncentracji, zakładające ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.
3. Polityka zarządzania ryzykiem płynności i finansowania ma całościowy i skonsolidowany charakter:

- a) Całościowy charakter zarządzania oznacza uwzględnienie wszystkich istotnych dla Banku rodzajów ryzyka i zależności między nimi;
  - b) Skonsolidowane zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania oznacza objęcie procesem zarządzania wszystkich jednostek Banku.
4. Realizacja strategii zarządzania płynnością i finansowania następuje poprzez równoczesne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku.
5. Istotna waga ryzyka płynności Banku:
- 1) Podstawowe czynniki istotnej wagi ryzyka płynności dla Banku to obowiązek spełnienia wymagań prawnych i zaleceń nadzorczych nakładających ramy ostrożnościowej polityki działania Banku, a także względy ekonomiczne i zarządcze.
  - 2) Bank jest zobowiązany przez przepisy Ustawy Prawa bankowe do utrzymywania płynności płatniczej dostosowanej do rozmiarów i rodzaju prowadzonej działalności, przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 nakładają na Bank obowiązek spełnienia wymogów płynności, również zalecenia nakładane Rekomendacją P Komisji Nadzoru Finansowego wskazują dobre praktyki, które Bank powinien stosować w swojej działalności.
  - 3) Odpowiedni poziom płynności pozwala Bankowi wywiązywać się ze swoich zobowiązań na bieżąco, w tym utrzymywać bufor wolnych od obciążeń wysokiej jakości aktywów, a także umożliwia przetrwanie różnorodnych zdarzeń kryzysowych, co jest niezbędnym czynnikiem zapewniającym prawidłowe funkcjonowanie Banku.
  - 4) Odpowiedni poziom płynności zapewnia Bankowi elastyczność funkcjonowania potrzebną do rozwoju działalności.
6. Główne cele strategiczne zarządzania ryzykiem płynności w Banku to:
- a) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
  - b) wyodrębnienie stabilnych źródeł finansowania i podejmowanie działań w celu ich powiększenia,
  - c) utrzymywanie zróżnicowanej bazy depozytowej, zarówno w kategoriach terminowości, jak i podmiotowości klientów,
  - d) zapewnienie utrzymania płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnio i długoterminowej dostosowanej do rozmiarów i rodzaju działalności, w sposób zapewniający wykonanie wszystkich zobowiązań pieniężnych zgodnie z terminami ich płatności,
  - e) optymalizacja realizowanego dochodu przy równoczesnym zachowaniu pełnego bezpieczeństwa płynności,
  - f) zapobieganie sytuacjom kryzysowym (zachwianiu płynności).
7. Proces zarządzania ryzykiem płynności obejmuje:
- 1) identyfikację, pomiar i ocenę ryzyka płynności, w tym:
    - a) określenie potrzeb płynnościowych,
    - b) określenie źródeł płynności,
    - c) pomiar i ocena przepływów środków pieniężnych,
    - d) analiza luki;

- 2) akceptację ryzyka, w tym:
    - a) określenie tolerancji na ryzyko zgodnej z apetytem na ryzyko Banku
    - b) dokonywanie testów warunków skrajnych,
  - 3) wybór i wdrożenie metod ograniczania ryzyka płynności, w tym:
    - a) stosowanie limitów,
    - b) utrzymywanie odpowiednich zasobów aktywów płynnych
    - c) opracowanie planów awaryjnych,
  - 4) monitorowanie i kontrolę ryzyka płynności,
  - 5) raportowanie.
8. Bank dla prawidłowego zarządzania płynnością, w szczególności:
- a) dąży do utrzymania odpowiednich zasobów aktywów płynnych
  - b) podejmuje działania w celu corocznego wzrostu bazy depozytowej, głównie stabilnych depozytów podmiotów niefinansowych, przy utrzymaniu bezpiecznego udziału kredytów w depozytach;
  - c) utrzymuje wielkości środków przekazywanych jako lokaty krótkoterminowe w kwocie potrzebnej do utrzymania wymaganej wielkości aktywów płynnych;
  - d) opracowuje plan awaryjny w obszarze zarządzania płynnością Banku
  - e) opracowuje i dokonuje okresowego przeglądu wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej w odniesieniu do ryzyka płynności funkcjonującego w ramach wewnętrznej regulacji oraz monitoruje limit alokacji funduszy własnych na wymogi kapitałowe;
  - f) opracowuje system limitów płynnościowych;
  - g) reguluje swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający.

9. Struktura organizacyjna zarządzania płynnością

Zgodnie z regulacjami nadzorczymi, podział funkcji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności winien uwzględniać rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka (działalność operacyjna) od funkcji niezależnej jego oceny i kontroli. Powyższa zasada jest w Banku realizowana poprzez oddzielenie pionu ryzyka od komórek operacyjnych prowadzących działalność kredytową i depozytową. Podział ten nie oznacza jednoczesnego zdjęcia odpowiedzialności z komórek organizacyjnych za podejmowane ryzyko. Decyzje skutkujące powstaniem ekspozycji na ryzyko płynności są wynikiem działalności Zespołów.

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku odbywa się w sposób scentralizowany. Zarząd i Rada Nadzorcza, w zakresie swych kompetencji ponoszą odpowiedzialność za ryzyko płynności, jakie ponosi Bank oraz za metody zarządzania tym ryzykiem i określenie tolerancji ryzyka płynności oraz apetytu na ryzyko w Banku.

Za monitorowanie i zarządzanie bieżącą płynnością odpowiedzialny jest Główny Księgowy. W ramach pionu ryzyka funkcja analizy i monitorowania ryzyka płynności przypisana jest do zespołu ds. ryzyk bankowych i analiz. Za zarządzanie ryzykiem płynności w kategoriach stanowienia (zarządzania) i kontroli limitów odpowiedzialny jest Zarząd Banku. Bardzo ważną funkcję w procesie zarządzania ryzykiem płynności odgrywa audyt wewnętrzny. W

tym zakresie audyt pełni funkcję niezależnej oceny efektywności i skuteczności rozwiązań w zakresie identyfikacji, pomiaru i zarządzania ryzykiem stosowanych w Banku.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie zarządzania płynnością ze strategią i planem finansowym.

Procesem zarządzania płynnością w Banku zajmuje się zespół ds. ryzyk bankowych i analiz.

Zakres odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania

1) Rada Nadzorcza Banku:

- a) Nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
- b) Zatwierdza Strategię działania Banku, Strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku, Plan Finansowy oraz Plan pozyskania długoterminowych źródeł finansowania.
- c) Nie rzadziej niż raz na kwartał, analizuje raporty o poziomie płynności Banku, ponoszonym przez Bank ryzyku płynności i finansowania, wykorzystaniu limitów ostrożnościowych i skutkach decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania, oraz zapewnia, by Zarząd Banku podejmował odpowiednie działania naprawcze w sytuacji wystąpienia problemów.
- d) Określa akceptowany ogólny poziom ryzyka Banku, (tzw. apetyt na ryzyko),
- e) Pełni funkcję kontrolną w odniesieniu do zarządzania ryzykiem płynności i finansowania podejmowanym przez Bank.
- f) Rada Nadzorcza winna zostać niezwłocznie poinformowana w przypadku potencjalnych problemów płynnościowych w związku z istotnymi zmianami czynników ryzyka, w szczególności:
  - wzrastającym kosztem finansowania,
  - wzrastającą koncentracją pozycji istotnych dla ryzyka płynności i finansowania,
  - wzrastającą luką płynności,
  - zmniejszeniem się dostępu do alternatywnych źródeł finansowania,
  - znaczącym i/lub notorycznym przekraczaniem limitów związanych z ryzykiem płynności i finansowania,
  - spadkiem nadwyżki aktywów o wysokiej płynności,
  - zmianami warunków rynkowych, które mogą wskazywać na przyszłe zagrożenia w zakresie płynności.
- g) Rada nadzorcza powinna przynajmniej raz w roku otrzymywać sprawozdania zarządu zawierające informację o realizacji polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.

2) Zarząd Banku:

- a) Odpowiada za stworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania (opracowanie pisemnych zasad oraz procedur), oraz za realizację Planu Strategicznego, Planu Operacyjnego łącznie z Planem Finansowym Banku w zakresie

- ryzyka płynności i finansowania, a także sprawuje nadzór nad efektywnym procesem zarządzania tym ryzykiem,
- b) Odpowiada za ustanowienie procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w sposób zapewniający utrzymanie płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej, w normalnych warunkach, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych,
  - c) Dostosowuje strukturę organizacyjną Banku oraz stopień zaawansowania metod zarządzania ryzykiem płynności i finansowania do charakteru, rozmiaru i skali działalności Banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka banku,
  - d) Precyzyjnie i jednoznacznie określa tolerancję ryzyka płynności i finansowania adekwatną do strategii działalności,
  - e) Sprawuje kontrolę nad stworzeniem odpowiedniego systemu raportowania dla Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku. System raportowania, ma ujednoliczoną formę i jest określony w załączniku nr.2 – „Wykaz raportów dotyczących ryzyka płynności i finansowania”
  - f) Odpowiada za dostosowanie rodzajów i wielkości ryzyka oraz procesu zarządzania do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu,
  - g) Odpowiada za przydzielenie adekwatnych środków technicznych (zapewniających sprawne gromadzenie i przetwarzanie informacji dla celów zarządzania ryzykiem płynności i finansowania) oraz dobór personelu do zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
  - h) Przeprowadza co najmniej raz w roku przegląd polityki oraz oceny mechanizmów kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem, wprowadzając w razie potrzeby (w razie poważnych zmian profilu działalności Banku, zmiany obowiązujących przepisów prawa, lub zasadniczych zmian sytuacji rynkowej), niezbędne korekty i udoskonalenia,
  - i) Procesem zarządzania płynnością i finansowaniem w Banku zajmuje się Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz oraz Zespół ds. księgowości i sprawozdawczości.
- 3) Zespół ds. księgowości i sprawozdawczości o którym mowa w pkt. 2 ppkt. i), odpowiedzialny jest za:
- a) Utrzymanie środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym w ilości zapewniającej:
    - wywiązanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań Banku,
    - utrzymanie rezerwy obowiązkowej na wymaganym przepisami NBP poziomie,
  - b) Bieżące zarządzanie środkami pieniężnymi w kasach Banku,
- 4) Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz o którym mowa w pkt. II ppkt. i), odpowiedzialny

jest za:

- a) Utrzymywanie krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej płynności Banku,
  - b) Maksymalizowanie dochodów z przeprowadzanych transakcji (zapewnienie maksymalizacji dochodów, przy jednoczesnym utrzymaniu bezpiecznego poziomu ryzyka płynności i finansowania),
  - c) Prawidłowość i bezpieczeństwo zawieranych transakcji,
  - d) Identyfikację zagrożeń mających wpływ na płynność finansową Banku, oraz dokonywanie pomiaru i kontroli ryzyka związanego z płynnością, zgodnie z procedurami ustalonymi przez Zarząd Banku,
  - e) Uczestnictwo w opracowaniu polityki prowadzenia działalności – Planu Strategicznego Banku,
  - f) Uczestnictwo w opracowaniu Planu finansowego oraz Planu pozyskania długoterminowych źródeł finansowania przy uwzględnieniu ustalonych limitów ostrożnościowych,
  - g) Weryfikację planów awaryjnych komórek i jednostek organizacyjnych, w celu zapewnienia spójności działań,
  - h) Realizację działań awaryjnych.
  - i) Obliczanie i utrzymywanie poziomu LCR oraz NSFR.
- 5) Każdy pracownik Banku zobowiązany jest do:
- a) Realizacji Planu Strategicznego, Planu Finansowego Banku w zakresie pozyskiwania depozytów i udzielania kredytów,
  - b) Realizacji Planu pozyskania długoterminowych źródeł finansowania,
  - c) Zgłaszania kierownictwu informacji o niepokojących sygnałach, mogących wpłynąć niekorzystnie na sytuację Banku (obserwacja zachowań klientów),
  - d) Dbania o jak najlepszy wizerunek Banku oraz do rzetelnej obsługi klientów,
  - e) Kształtowania pozytywnych relacji z klientami Banku.

10. Instrumenty zarządzania płynnością Banku

Poziom ryzyka płynności w Banku oceniany jest w szczególności w oparciu o następujące czynniki:

- stopień zabezpieczenia zobowiązań wynikających z depozytów niestabilnych i innych zobowiązań bieżących aktywami płynnymi
- poziom stabilności depozytów i innych źródeł finansowania działalności Banku
- dostęp do alternatywnych źródeł finansowania, umożliwiających realizację bieżących i przewidywanych potrzeb w zakresie płynności
- uzależnienie od zaciągniętych kredytów, pożyczek i lokat od sektora finansowego
- zagrożenia z tytułu nieterminowych wpływów należności

Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz odpowiedzialny za zarządzanie płynnością Banku identyfikuje mierzy i monitoruje ryzyko płynności za pomocą analiz:

- źródła finansowania działalności Banku i zaangażowanie środków oraz aktywa płynne zrywalności depozytów, przedterminowej spłaty kredytów oraz największych deponentów i analizę depozytów osób wewnętrznych
- stabilności bazy depozytowej (wskaźniki osadu)
- wskaźnikowa ryzyka płynności i finansowania Banku, wraz z oceną przestrzegania limitów ostrożnościowych
- urealnione zestawienie płynności Banku
- prognozę kształtowania się podstawowych wartości wpływających na płynność finansową Banku
- testy warunków skrajnych
- palny awaryjne

Głównymi źródłami finansowania Banku są depozyty podmiotów sektora niefinansowego i jednostek samorządowych.

Bank Spółdzielczy w Mońkach jest zrzeszony z Bankiem BPS S.A.

W przypadku niedoboru źródeł finansowania, Bank może pozyskać środki oraz wykorzystać szereg instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. W 2023 r. nie wystąpiła potrzeba skorzystania z pomocy Banku Zrzeszającego.

Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony BPS, w ramach którego Uczestnicy wzajemnie gwarantują sobie płynność i wypłacalność, w szczególności poprzez udzielenie pomocy w formie pożyczek, gwarancji i poręczeń. W ramach Systemu ochrony BPS wydzielony został podmiot, którego podstawowym zadaniem jest udzielanie pomocy płynnościowej jego Uczestnikom w sytuacji zagrożenia. Spółdzielnia Systemu Ochrony BPS realizuje dodatkowo zadania z zakresu monitorowania poziomu płynności Uczestników zarówno na zasadzie skonsolidowanej jak i indywidualnej oraz zarządza wymianą informacji o ryzyku płynności.

11. Proces zarządzania płynnością w ramach struktury zrzeszającej Banki Spółdzielcze
Polityka Banku BPS S.A. w zakresie zarządzania płynnością zrzeszonych i współpracujących banków spółdzielczych obejmuje:

- utrzymywanie rezerwy obowiązkowej za banki spółdzielcze,
- finansowanie banków spółdzielczych w ciągu dnia operacyjnego,
- zagospodarowywanie nadwyżek środków finansowych banków spółdzielczych poprzez przyjmowanie depozytów,
- sprzedaż bankom spółdzielczym bonów pieniężnych i skarbowych papierów wartościowych zakupionych na rynku międzybankowym,
- dokonywanie zasileń i przyjmowanie odprowadzeń gotówki od banków spółdzielczych,
- udzielanie bankom spółdzielczym lokat, kredytów i pożyczek, poręczeń gwarancji bankowych w granicach ustalonego limitu,
- administrowanie środkami zgromadzonymi na Funduszach Pomocowych.

Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku, limity, które utrzymują całościowe narażenie Banku na ryzyko płynności na poziomie zgodnym ze strategią i planem finansowym Banku.

W ramach systemu limitów wyznaczających górną granicę akceptowanego w Banku

poziomu ryzyka płynności wyodrębnia się:

- 1) limit zewnętrzny NSFR wynikający z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013
  - 2) limit zewnętrzny LCR wynikający z Rozporządzenia parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013
  - 3) wewnętrzne limity i progi ostrożnościowe ustalane w ramach procesu zarządzania ryzykiem płynności, a w szczególności:
    - wskaźniki płynności
    - wskaźniki zabezpieczenia płynności
    - wskaźniki stabilności bazy depozytowej Banku
    - wskaźniki finansowania aktywów
    - wskaźniki finansowania aktywów długoterminowych.
12. Informacje ilościowe

Zarządzanie płynnością krótkoterminową opiera się na monitorowaniu i planowaniu krótkoterminowych wpływów i wypływów, zawieraniu krótkoterminowych operacji na rynku finansowym, w tym z Bankiem Zrzeszającym. W celu utrzymania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych, Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych. Składniki nadwyżki płynności wg stanu na 31.12.2023 r. zaprezentowano poniżej.

Nadwyżka płynności na dzień 31.12.2023 r. (tys. zł)

<i>Nadwyżka płynności</i>	271 322
<i>kasa</i>	5 399
<i>Środki na rachunku bieżącym w BPS</i>	5 810
<i>Lokaty terminowe w BPS</i>	140 189
<i>Bony pieniężne NBP</i>	119 924

Zgodnie z obowiązującymi „Zasadami identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka płynności i finansowania w Banku Spółdzielczym w Mońkach” nadwyżka płynności to nadwyżka nieobciążonych, wysokiej jakości aktywów płynnych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się trzech scenariuszy warunków skrajnych płynności. Nadwyżki płynności są obliczane na podstawie scenariuszowych testów warunków skrajnych opartych na urealnionym zestawieniu płynności dla określonych horyzontów przeżycia. Nadwyżka płynności składa się z wartości podstawowej i uzupełniającej.

Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku. Zachowując ostrożne podejście do zarządzania ryzykiem płynności, Bank finansuje aktywa o dalszych przedziałach zapadalności jedynie najbardziej stabilną częścią pozyskanych depozytów, czyli tzw. osadem na wkładach. W trosce o zachowanie odpowiedniego poziomu płynności, Bank dąży do wydłużenia średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów.

Zgodnie z aktami delegowanymi, Bank oblicza w każdym dniu roboczym wskaźnik LCR,

który obrazuje w jakim stopniu Bank jest zabezpieczony przed sytuacją skrajną, która utrzymuje się przez okres 30 dni, wynikającą z zakłócenia równowagi pomiędzy wpływami i wypływami płynności. Na dzień 31.12.2023 r. wyniósł 431% (limit nadzorczy min. 100%). Bank oblicza w każdym dniu roboczym wskaźnik stabilnego finansowania netto – NSFR. Na dzień 31.12.2023 r. wyniósł 172% (limit nadzorczy min. 100%).

W celu identyfikacji i określenia ilościowego ekspozycji Banku na możliwe przyszłe napięcia płynnościowe, Bank przeprowadza testy warunków skrajnych. Testy przeprowadzane są w postaci: analizy wrażliwości, analiz scenariuszowych i testu odwróconego. Wyniki testów warunków skrajnych są wykorzystywane w szczególności:

- jako podstawa do podjęcia działań naprawczych,
- do oceny adekwatności nadwyżki płynności,
- do ustalania limitów wewnętrznych,
- jako element codziennej praktyki zarządzania ryzykiem,
- do dostosowania profilu płynnościowego banku do przyjętej tolerancji ryzyka,
- jako podstawa do dostosowania i ulepszenia regulacji wewnętrznych,
- jako istotny wkład w proces kształtowania awaryjnego planu płynności banku.

Bank posiada plan awaryjny płynności w celu zapewnienia ciągłości działania Banku w przypadku sytuacji kryzysowych w zakresie płynności płatniczej oraz ograniczenia negatywnych skutków tych sytuacji dla działalności Banku. Metodyka dokonywania obejmuje oszacowanie efektu wystąpienia scenariuszy sytuacji kryzysowej w wariantach: kryzys płynności wewnątrz Banku, kryzys płynności w systemie bankowym i kryzys będący połączeniem obu wariantów.

Raportowanie obejmuje cykliczne raporty – miesięczne dla Zarządu Banku i kwartalne dla Rady Nadzorczej określone procedurą wewnętrzną, w tym poziom limitów ograniczających ryzyko płynności. Raporty przygotowuje zespół ds. ryzyk bankowych i analiz odpowiedzialny za zarządzanie płynnością Banku.

Poniższe tabele przedstawiają luki płynności według stanu na 31.12.2023r.

Zestawienie płynności bez urealnienia

Lp	Wyszczególnienie	SUMA	A'vista	>24 h <= 7 dni	>7 dni <= 1 m-ca	>1 m-ca <= 3 m-cy	>3 m-cy <= 6 m-cy	>6 m-cy <= 1 rok	>1 rok <= 2 lata	>2 lat <= 5 lat	>5 lat <= 10 lat	>10 lat <= 20 lat	>20 lat
1.	Luka	-	-217 485	138 738	17 558	-21 844	-287	-22 766	18 962	47 717	32 821	5 724	-3 130
2.	Luka skumulowana	-	-217 485	-78 747	-61 189	-83 032	-83 320	-106 086	-87 124	-39 407	-6 586	-862	-3 992
3.	Wskaźnik płynności	-	0,06	18,00	1,55	0,74	0,98	0,33	-	-	-	-	0,93
4.	Wskaźnik płynności skumulowany	-	0,06	0,67	0,77	0,77	0,78	0,74	0,79	0,90	0,98	1,00	0,99

Urealnione zestawienie płynności

Lp	Wyszczególnienie	SUMA	A'vista	>24 h <= 7 dni	>7 dni <= 1 m-ca	>1 m-ca <= 3 m-cy	>3 m-cy <= 6 m-cy	>6 m-cy <= 1 rok	>1 rok <= 2 lata	>2 lat <= 5 lat	>5 lat <= 10 lat	>10 lat <= 20 lat	>20 lat
1.	Luka		-59 740	145 518	45 390	50 282	14 669	-2 797	18 717	47 190	32 515	5 647	-301 383
2.	Luka skumulowana		-59 740	85 778	131 168	181 449	196 119	193 321	212 038	259 228	291 743	297 390	-3 993
3.	Wskaźnik płynności		0,19	140,09	11,54	4,86	7,67	0,80	-	-	-	-	0,12
4.	Wskaźnik płynności skumulowany		0,19	2,14	2,65	2,96	3,07	2,78	2,96	3,39	3,69	3,74	0,99

13. Dodatkowe zabezpieczenia płynności w ramach zrzeczenia

Limity zaangażowania finansowego Banku w Banku BPS S.A.

w tys. zł

Limit zaangażowania	Limit lokacyjny	Limit debetowy
25 823	12 912	5 165

X. Ujawnienie informacji na temat ryzyka kredytowego

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
- 2) dokonywanie bezpiecznych inwestycji finansowych,
- 3) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
- 4) działania organizacyjno-proceduralne.

Ryzyko kredytowe Banku należy rozpatrywać w dwóch aspektach:

- a) ryzyko pojedynczej transakcji,
- b) ryzyko portfela.

Metodą zabezpieczenia się przed nadmiernym ryzykiem w działalności kredytowej jest odpowiednio prowadzone zarządzanie ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczego kredytu, jak i łącznego zaangażowania kredytowego. Działania zabezpieczające w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji to:

- a) badanie wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu, w oparciu o zweryfikowane pod względem wiarygodności dokumenty dostarczane przez Klientów,
- b) wdrożenie statystycznych metod oceny zdolności kredytowej dostosowanych do charakterystyki ryzyka poszczególnych grup kredytobiorców, wykorzystujących dane statystyczne np. GUS dotyczące minimum socjalnego,
- c) wdrożenie metod ograniczających nadmierne zadłużanie się gospodarstw domowych, kredytowanych przez Bank,
- d) zatwierdzenie zasad monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz zabezpieczeń, ze szczególnym uwzględnieniem zapisów Rekomendacji „T” oraz Rekomendacji „S”,
- e) przeprowadzanie klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów,
- f) udzielanie pełnomocnictw do podejmowania decyzji kredytowych na podstawie systemu kompetencji decyzyjnych obowiązujących w Banku,
- g) rozdzielenie funkcji związanych z bezpośrednią obsługą klienta (gromadzenie dokumentów, przygotowanie danych do analiz, sporządzanie propozycji klasyfikacji na podstawie monitoringu sytuacji klienta) od oceny ryzyka przez decydentów,

h) analiza wskaźnika LtV przy kredytach zabezpieczonych hipotecznie.

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej obejmują procedury, praktyki, mechanizmy kontroli wewnętrznej składające się na metodykę oceny ryzyka kredytowego przed udzieleniem kredytu oraz w trakcie trwania umowy kredytowej.

Stosowane w Banku metodyki oceny zdolności kredytowej określają regulaminy, instrukcje, procedury oraz inne regulacje kredytowe zapewniające standaryzację świadczonych usług oraz ograniczające ryzyko kredytowe.

Zabezpieczenia transakcji kredytowych dokonywane są w stopniu adekwatnym do oceny sytuacji ekonomicznej klienta oraz charakteru i okresu trwania transakcji, z zastosowaniem zasad ustanawiania prawnych form zabezpieczenia wierzytelności. Bank udziela kredyty konsumenckie i zawiera z kredytobiorcami umowy o kredyty konsumenckie z zachowaniem zasad określonych w Ustawie o kredycie konsumenckim.

W przypadku udzielania kredytów klientom detalicznym (w rozumieniu rekomendacji T i S) Bank ustala wymagany poziom wskaźnika Dtl i DStI opisany w metodyce oceny zdolności kredytowej, uwzględniający minimum socjalne i minimum egzystencji.

W Banku prowadzony jest systematyczny monitoring sytuacji ekonomicznej kredytobiorców oraz zabezpieczeń, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku. Narzędziem monitoringu są arkusze analityczne.

Bank dokonuje wyceny i aktualizacji aktywów i zobowiązań pozabilansowych oraz tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością banku zgodnie z obowiązującymi ustawami i rozporządzeniami oraz instrukcjami obowiązującymi w Banku

Działania zabezpieczające w obszarze ryzyka portfela to:

- a) dywersyfikacja ryzyka poprzez stosowanie limitów koncentracji,
- b) pozyskiwanie do współpracy klientów o dobrej sytuacji ekonomicznej, sprawdzonej reputacji, dobrze współpracujących w Banku,
- c) tworzenie, weryfikacja i analiza wykonania limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań,
- d) opracowanie systemu informacji zarządczej w zakresie działalności kredytowej,
- e) analiza rynku, w tym rynku nieruchomości,
- f) wykorzystanie baz danych, dotyczących zadłużenia gospodarstw domowych (np. BIK),
- g) ocena jakości portfela kredytowego oraz wskaźnika pokrycia rezerwami kredytów zagrożonych,
- h) analiza wpływu bancassurance na ryzyko kredytowe.

Podstawowa analiza ryzyka kredytowego przeprowadzana jest co najmniej raz w miesiącu, po zakończeniu miesiąca wraz z analizą ogólnego poziomu ryzyka, w odniesieniu do realizacji planu podstawowych wskaźników charakteryzujących ryzyko. Miesięcznej analizie poddawane są w szczególności takie elementy jak: struktura portfela kredytowego, struktura i dynamika kredytów zagrożonych, jak też wynik z tytułu rezerw celowych.

W Banku dokonuje się pomiaru i oceny ryzyka portfela kredytowego i profilu ryzyka kredytowego w cyklach miesięcznych, na podstawie raportów sporządzonych przez Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz. Raporty dotyczące: koncentracji branżowej, adekwatności kapitałowej, ekspozycji przeterminowanych, koncentracji zabezpieczeń, kredytów zabezpieczonych hipotecznie, analizę detalicznych ekspozycji zawierają zastawienia liczbowe oraz ich interpretację z rekomendacją dalszych działań. Analiza miesięczna opracowywana jest i przedkładana Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku, zgodnie z obowiązującą w Banku Instrukcją sporządzania informacji zarządczej.

Dane analityczne stanowiące źródło analizy ryzyka portfela kredytowego pobierane są z systemu operacyjnego. Każdorazowo po zaimportowaniu danych i sporządzeniu raportów, przeprowadzana jest kontrola ich zgodności ze sprawozdawczością Banku za analizowany okres oraz kontrola spójności z poprzednimi okresami sprawozdawczymi.

Badanie ryzyka łącznego portfela kredytowego Banku obejmuje:

1. analizę ilościową i wartościową portfela,
2. analizę wskaźnikową,
3. ocenę realizacji limitów koncentracji,
4. analizę jakościową portfela,
5. analizę wrażliwości na wystąpienie sytuacji skrajnej.

W celu dywersyfikacji ryzyka kredytowego Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające jego poziom. Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka, zatwierdzonego w ramach założeń do planu ekonomiczno-finansowego. Wysokość limitów koncentracji jest weryfikowana co najmniej raz w roku w trakcie przeglądu zarządczego procedur w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym.

Limity określające jednostkowe zaangażowanie danego klienta są monitorowane w momencie udzielania kredytu oraz podczas monitoringu sytuacji klienta po udzieleniu kredytu przez pracownika kredytowego prowadzącego dokumentację danego klienta.

Każdy przypadek lub możliwość przekroczenia limitów jednostkowych jest sygnalizowany osobie kierującej komórką udzielającą kredyty, a następnie Prezesowi Zarządu nadzorującemu ryzyko kredytowe.

W ramach analizy ryzyka kredytowego przeprowadzane są testy warunków skrajnych oraz odwrotne testy warunków skrajnych. Celem przeprowadzania testów warunków skrajnych jest analiza wpływu znacznego wzrostu ryzyka kredytowego na sytuację Banku. Natomiast wynikiem odwrotnych testów warunków skrajnych jest obliczenie o jaką wartość procentową i kwotową kredytów należy przeklasyfikować, aby łączny współczynnik kapitałowy wyniósł określoną wartość. Na podstawie testów warunków skrajnych opracowuje się (weryfikuje) plany awaryjne w zakresie działalności kredytowej.

Bank zapewnia niezależność funkcji pomiaru ryzyka kredytowego od działalności kredytowej poprzez wprowadzenie zasady, że osoby opracowujące dane do analizy ryzyka kredytowego nie podejmują decyzji kredytowych. Analityk kredytowy odpowiada za poprawność dokonanej analizy zdolności kredytowej i wydanie odpowiedniej propozycji decyzji kredytowej. Decyzja kredytowa, która spowoduje znaczące przekroczenie zaangażowania wobec kredytobiorcy

wymaga dodatkowo opinii Zespołu analityków kredytowych/ Komitetu Kredytowego. Ocena ryzyka portfela przygotowuje Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz.

Ryzyko kredytowe jako najistotniejszy rodzaj ryzyka w Banku podlega nadzorowi ze strony Prezesa Zarządu. Natomiast nadzór nad działalnością kredytową sprawuje Wiceprezes Zarządu ds. handlowych, co zapewnia rozdzielenie funkcji oceny ryzyka od działalności operacyjnej, która to ryzyko generuje na poziomie Zarządu.

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym są poddawane okresowej ocenie w ramach kontroli wewnętrznej przez Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

XI. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450 Rozporządzenia

1. Polityka wynagradzania w Banku Spółdzielczym w Mońkach przygotowywana jest przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku. Rada Nadzorcza omawia w cyklach rocznych zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komitetu ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.
2. Celem opracowania i wdrożenia Polityki wynagradzania w Banku Spółdzielczym w Mońkach jest:
  - 1) zdefiniowanie ogólnych zasad wynagradzania w Banku Spółdzielczym w Mońkach,
  - 2) określenie zasad ustalania zmiennych składników wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Mońkach, wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 08 czerwca 2021 r. oraz Rekomendacji Z Komisji Nadzoru Finansowego,
  - 3) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i nie zachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez radę nadzorczą skłonność do ryzyka,
  - 4) wspieranie realizacji strategii działalności oraz ograniczanie konfliktu interesów.
3. Bank przeprowadza co najmniej raz w roku weryfikację stanowisk, występujących w Banku oraz określa krąg pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na jego profil ryzyka.
4. Do istotnych stanowisk, biorąc pod uwagę zakres i skalę działalności, w Banku zalicza się:
  - 1) Członków Rady Nadzorczej,
  - 2) Członków Zarządu.
5. Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej ustala Zebranie Przedstawicieli, zgodnie ze Statutem Banku.
6. Wynagrodzenia dla członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza.
7. Zasady wynagradzania w Banku są neutralne pod względem płci.
8. Łączna kwota wypłaconych zmiennych składników wynagradzania osobom zajmującym stanowiska istotne w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej.
9. Łączna kwota wypłacanej premii uznaniowej dla stanowisk istotnych w danym roku nie

może przekroczyć 2% funduszy własnych Banku.

10. Stosując zasadę proporcjonalności Bank wypłaca całość premii uznaniowej po przyznaniu.
11. Wynagrodzenie zasadnicze osób zajmujących stanowiska istotne powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników.
12. Wysokość zmiennych składników wynagradzania osoby zajmującej stanowisko istotne nie może przekraczać równowartości w złotych 50 000 euro ani jednej trzeciej jej łącznego rocznego wynagrodzenia.
13. Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w terminie oceny wykonania planu ekonomiczno – finansowego. Podstawą oceny efektów pracy członków Zarządu są kryteria dotyczące oceny wyników całego Banku, a także ocena indywidualnych wyników danego członka Zarządu oraz nadzorowanego przez niego obszaru działania Banku, obejmująca kryteria ilościowe i jakościowe.
14. Ocena efektów pracy obejmuje okres co najmniej 3 lat, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością gospodarczą.
15. Ocenie efektów pracy danego członka Zarządu dokonywanej przez Radę Nadzorczą podlega stopień wykonania wskaźników wymienionych w poniższej tabeli.

Rodzaj kryterium	Wskaźnik dotyczący kryterium	Wymagany poziom wskaźnika	Kryterium dotyczy
Koszt kapitału	Wskaźnik ROE	Średnia wartość wskaźnika z ostatnich trzech lat nie wyniosła nie mniej, niż 80% wartości planowanej (wg planu finansowego)	Prezes Zarządu Wiceprezes Zarządu ds. finansowo-księgowych
Koszt kapitału	Współczynnik ROA	Średnia wartość wskaźnika z ostatnich trzech lat nie wyniosła nie mniej, niż 80% wartości planowanej (wg planu finansowego)	Prezes Zarządu Wiceprezes Zarządu ds. handlowych
Koszt kapitału	Łączny współczynnik kapitałowy Tier 1	Średnia wartość łącznego współczynnika kapitałowego w stosunku do jego wielkości założonej wyniosła nie mniej, niż 80% wartości planowanej (wg planu finansowego)	Prezes Zarządu Wiceprezes Zarządu ds. finansowo-księgowych
Koszt ryzyka	Wskaźnik należności zagrożonych	Średnia wartość wskaźnika z ostatnich trzech lat nie przekroczyła 8 %	Prezes Zarządu Wiceprezes Zarządu ds. handlowych
Ryzyko płynności	Wskaźnik płynności LCR	Średnia wartość wskaźnika z ostatnich trzech lat wyniosła nie mniej, niż 100%	Prezes Zarządu Wiceprezes Zarządu ds. finansowo-księgowych
Ryzyko kredytowe	Wskaźnik orezerwowania portfela kredytowego	średnia wartość wskaźnika z ostatnich trzech lat wyniosła nie mniej, niż 40%	Prezes Zarządu Wiceprezes Zarządu ds. handlowych

16. Oceniając indywidualne wyniki pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza bierze pod uwagę kryteria jakościowe:
  - ogólna ocena realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału kompetencji w Zarządzie;
  - pozytywna ocena dawania rękojmi należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art. 22aa Ustawy Prawo bankowe (oceny odpowiedniości), zgodnie z ostatnio przeprowadzoną oceną.
17. W przypadku zagrożenia nie spełnienia wymogów ostrożnościowych lub zagrożenia upadłością zmiennych składników wynagradzania nie przyznaje się.
18. Bank nie stosuje polityki odraczania płatności i wynagrodzenia w postaci nabywania uprawnień do papierów wartościowych, a także innych świadczeń niepieniężnych.
19. W Banku zmiennym składnikiem wynagrodzeń jest premia uznaniowa.
20. Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia:

tys. zł.

Wyszczególnienie	Zarząd – 3 osoby	Inne osoby istotnie wpływające na ryzyko	Razem
Wynagrodzenie stałe	611	78	689
Wynagrodzenie zmienne	274	0	274

21. Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrotowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR - **nie dotyczy**

Maksymalny stosunek średniego całkowitego wynagrodzenia brutto Członków Zarządu w okresie rocznym do średniego całkowitego wynagrodzenia brutto pozostałych pracowników Banku w okresie rocznym

Bank ustalił w „Polityce wynagradzania w Banku Spółdzielczym w Mońkach” maksymalny stosunek średniego całkowitego wynagrodzenia brutto Członków Zarządu w okresie rocznych do średniego całkowitego wynagrodzenia brutto pozostałych pracowników w okresie rocznym na poziomie 500%.

XII. Dźwignia finansowa

Ryzyko dźwigni finansowej oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych danej instytucji – wielkość posiadanych przez instytucję aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji instytucji.

Bank oblicza wskaźnik dźwigni, zgodnie z art. 429 ust. 2 Rozporządzenia, jako miarę kapitału Banku podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej Banku wyrażoną jako wartość procentowa. Wskaźnik dźwigni jest kalkulowany zarówno w odniesieniu do kapitału Tier 1. W ramach zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej, Bank monitoruje wskaźnik

dźwigni z częstotliwością kwartalną. Poziom wskaźnika dźwigni uwzględniany jest w ramach wyznaczenia bieżącego profilu ryzyka Banku i raportowany jest kwartalnie w ramach raportów dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku. Bank ocenia ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej w ramach oceny adekwatności kapitałowej. Bank uznaje ryzyko za nieistotne. Wskaźnik dźwigni na 31.12.2023 r. wyniósł 10,21%.

XIII. Wymogi informacyjne zgodne z art. 111a ust. 1 i 4 ustawy Prawo bankowe:

Bank Spółdzielczy w Mońkach, realizując wymogi art. 111a ust. 1 ustawy Prawo bankowe, ujawnia, że:

- nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- nie działa w holdingu i nie zawarł umowy, o której mowa w art. 141t ust. 1 wskazanej Ustawy,
- na dzień 31.12.2023 r. stopa zwrotu z aktywów (ROA) obliczana jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej wyniosła 2,64%.

XIV. Opis systemu kontroli wewnętrznej zgodnie z art. 111a ust. 4 oraz Rekomendacją H KNF

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, profilu ryzyka oraz wielkości i stopnia złożoności działalności Banku, ustanowiony „Regulaminem kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Mońkach”.

Cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej, to zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe zapewnienie:

1. skuteczności i efektywności działania Banku;
2. wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
3. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
4. zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Organizacja systemu kontroli wewnętrznej.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:

- 1) Poziom I to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) Poziom II to stanowisko do spraw zgodności oraz inne stanowiska organizacyjne w strukturach Banku niezależne od procesu zarządzania ryzykiem na Poziomie I;
- 3) Poziom III to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię SOZ BPS.

System kontroli wewnętrznej obejmuje całą działalność Banku. W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank powołuje:

1. Funkcję kontroli, na którą składają się: mechanizmy kontroli realizowane w trakcie wykonywania transakcji, czynności oraz monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontroli wewnętrznej (weryfikacja i testowanie)
2. Stanowisko ds. zgodności.
3. Audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielnię Ochrony Zrzeszenia BPS.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest dostosowany do ogólnego profilu ryzyka. Obejmuje w szczególności obszary obarczone wysokim ryzykiem dot. działania jednostek lub komórek organizacyjnych, gdzie istnieje potencjalne niebezpieczeństwo wystąpienia nieprawidłowości, które mogą wywoływać niepożądane skutki finansowe lub negatywne zjawiska godzące w bezpieczeństwo i reputację funkcjonowania Banku. W Banku do tych obszarów zalicza się: działalność kredytową, obsługę klienta, rozliczenia, działalność kasowo-skarbcową, zarządzanie bankiem, bezpieczeństwo fizyczne i informatyczne oraz dbałość o wizerunek i dobre imię Banku.

Rola Zarządu, Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej.

1. Za zorganizowanie oraz prawidłowe funkcjonowanie skutecznego systemu kontroli wewnętrznej odpowiada Zarząd Banku.
2. Wszyscy pracownicy Banku zapoznawani są z zasadami dotyczącymi systemu kontroli wewnętrznej obowiązującymi w Banku.
3. Zarząd Banku powinien ustanowić kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, a następnie przedstawić je Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia.
4. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności.
5. Bezpośredni nadzór nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej sprawuje Prezes Zarządu Banku.
6. Do obowiązków Rady Nadzorczej należy nadzór nad wprowadzeniem systemu kontroli wewnętrznej.
7. Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od komórki do spraw zgodności, Zarządu Banku oraz Komitetu Audytu.
8. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza: nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności, zatwierdza politykę zgodności banku, ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.
9. Rada Nadzorcza powołuje zgodnie z przepisami prawa Komitet Audytu, któremu zleca bieżące monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej, w tym monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.
10. Rada Nadzorcza zapewnia, aby kontrola wewnętrzna i audyt były sprawowane z zachowaniem zasad zapewniających unikanie konfliktów interesów, w tym z zachowaniem zasady, że osoby przeprowadzające kontrolę wewnętrzną i audyt nie powinny być powiązane personalnie z osobami kontrolowanymi.

Zadania kontroli wewnętrznej.

1. Czynności kontrolne wykonywane w trakcie weryfikacji są realizowane we wszystkich etapach sporządzania, obiegu i rejestracji dokumentów bankowych (przed lub w trakcie wykonywania czynności) i mają na celu:
  - 1) stałą analizę przebiegu i rezultatów pracy,

- 2) bieżące oddziaływanie i reagowanie na nieprawidłowości i uchybienia,
  - 3) bieżące korygowanie błędów i pomyłek.
2. Czynności i badania kontrolne w ramach testowania obejmują m.in. okresowe:
- 1) przeglądy, analizy i oceny sporządzane dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej,
  - 2) sprawdzanie przestrzegania procedur i instrukcji wewnętrznych przez poszczególne komórki organizacyjne Banku,
  - 3) badanie ograniczenia dostępu do aktywów rzeczowych,
  - 4) sprawdzanie przestrzegania ustalonych limitów,
  - 5) weryfikowanie systemu zatwierdzania i autoryzacji,
  - 6) analizowanie systemu weryfikacji i uzgadniania,
  - 7) badanie, czy występuje rozdzielenie sprzecznych ze sobą funkcji i obowiązków.

Procedury kontroli to analiza, ocena, przegląd, porównanie, wyciąganie wniosków i określenie stanu faktycznego badanych obszarów działalności Banku.

Komórki organizacyjne Banku podlegają testowaniu stosowania kluczowych mechanizmów kontroli w zakresie i z częstotliwością wynikającą z matrycy funkcji kontroli.

Funkcja kontroli.

Podstawowym celem funkcji kontroli wewnętrznej jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z przepisami prawa, strategią, planem, regulaminami, procedurami, limitami itp. oraz bieżące reagowanie na uchybienia.

Weryfikacja stosowania mechanizmów kontroli wewnętrznej sprawowana jest jako ciągła analiza przebiegu i rezultatów pracy poszczególnych pracowników poprzez codzienne kontrolowanie wszystkich czynności, w celu zapewnienia ich zgodności z procedurami i mechanizmami kontroli. Stanowi ona równocześnie podstawę weryfikacji poprawności procedur i sprawności działania mechanizmów kontrolnych na wszystkich szczeblach organizacyjnych.

Funkcja kontroli wewnętrznej swym zakresem obejmuje w szczególności:

1. Sprawdzanie przestrzegania przepisów prawa oraz wewnętrznych regulacji i procedur, a także wyznaczonych limitów.
2. Sprawdzanie dokładności i prawidłowości danych księgowych.
3. Sprawdzanie bezpieczeństwa operacji i fizycznych zabezpieczeń dostępu.
4. Sprawdzanie przestrzegania uprawnień i autoryzacji.
5. Sprawdzanie zgodności działań na poszczególnych stanowiskach z zakresem czynności i odpowiedzialności.
6. Badanie, czy występuje rozdzielenie sprzecznych ze sobą funkcji i obowiązków, ze szczególnym uwzględnieniem niezależności funkcji pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka od działalności operacyjnej, która to ryzyko generuje.
7. Wszyscy pracownicy, którym przypisano sprawowanie funkcji kontrolnych, w tym zwłaszcza osoby zajmujące stanowiska kierownicze, zobowiązani są do bieżącego wykorzystywania informacji kontrolnych i natychmiastowego podejmowania środków zaradczych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w działaniu .

Komórka ds. zgodności.

1. Zarząd Banku zapewnia niezależność pracy Komórki do spraw zgodności.

2. Zarząd i Rada Nadzorcza zatwierdzają regulamin funkcjonowania komórki ds. zgodności.
3. Komórka ds. zgodności ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej tzn. mają prawo do zgłaszania zagadnień dotyczących zgodności Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej a także członkom Rady Nadzorczej lub Zarządu.
4. Komórka ds. zgodności może wykonywać inne obowiązki wynikające z Regulaminu organizacyjnego i zakresów czynności.
5. Komórka ds. zgodności podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku.

Zasady oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej

1. Wyniki kontroli wewnętrznej w tym audytu wewnętrznego są przedmiotem analizy i oceny Komitetu Audytu, Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.
2. Wnioski wynikające z analiz i ocen wyników kontroli wewnętrznej Zarząd Banku uwzględnia w bieżącej działalności. Zarząd przeprowadza weryfikację systemu kontroli wewnętrznej pod kątem:
  - a) Skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej,
  - b) Zgodności ze strukturą organizacyjną Banku ,
  - c) Dostosowania procedur bankowych do zmian przepisów zewnętrznych,
  - d) Funkcjonowania systemów informatycznych,
  - e) Obszarów ryzyka objętych systemem kontroli wewnętrznej,
  - f) Realizacji zaleceń pokontrolnych,
  - g) Zgodności regulaminu z przepisami zewnętrznymi.
3. Weryfikacja, uwzględnia ocenę skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej przeprowadzana jest raz w roku, przedstawiana jest Komitetowi Audytu i Radzie Nadzorczej.
4. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej niezależnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.
5. Bank bada poziom skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o mierniki realizacji celów kontroli wewnętrznej:
  - a) Skuteczność i efektywność działania Banku (planowany wynik finansowy, wskaźnik C/I),
  - b) Wiarygodność sprawozdawczości finansowej (wskaźnik błędnych księgowania, ilość błędów istotnych wskazanych przez biegłego rewidenta na podstawie badania sprawozdania finansowego),
  - c) Przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w Banku (wskaźnik należności zagrożone /należności wg wartości nominalnej, wskaźnik pokrycia kredytów kapitałami Banku, udział aktywów płynnych w sumie bilansowej, wynik z tytułu odsetek),
  - d) Zgodność działania banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi (wielkość strat poniesionych z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego na każdy milion sumy bilansowej, liczba oszustw wewnętrznych).
6. Rada Nadzorcza zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej ustanowione przez Zarząd.
7. Rada Nadzorcza powinna poinformować jednostkę zarządzającą systemem ochrony o wynikach w/w oceny.

Zarząd i Rada Nadzorcza Banku dokonały w 2024 r. pozytywnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Mońkach za 2023r., w oparciu o pozytywną rekomendację Komitetu Audytu.

Konflikt interesów.

W Banku Spółdzielczym w Mońkach, podstawowe obszary ryzyka konfliktu interesów w Banku obejmują:

- konflikt dotyczący relacji i transakcji Banku z członkami organów, osobami na stanowiskach kierowniczych, w tym pełniącymi kluczowe funkcje, a także transakcji z podmiotami powiązanymi z członkami organów, osobami na stanowiskach kierowniczych, w tym pełniącymi kluczowe funkcje,
- konflikt dotyczący transakcji Banku z pracownikami, a także z podmiotami powiązanymi (w tym personalnie) z pracownikami,
- konflikt dotyczący powiązań personalnych w strukturze organizacyjnej Banku,
- konflikt dotyczący zawierania transakcji z podmiotami powiązanymi z Bankiem,
- konflikt dotyczący zawierania transakcji z różnymi klientami w sytuacji konfliktu interesów.

Bank z uwagi na ochronę swoich interesów oraz konieczność przestrzegania prawa zarządza konfliktem interesów: rzeczowym i potencjalnym.

W Banku stosowane są następujące zasady w zakresie zapobiegania konfliktowi interesów:

- 1) osoby powiązane, w tym członkowie organów Banku, zobowiązani są do unikania działań, które mogą spowodować lub powodują możliwość wystąpienia konfliktu interesów;
- 2) członkowie Zarządu Banku mogą zasiadać w organach innych podmiotów po uzyskaniu zgody Rady Nadzorczej Banku;
- 3) obowiązkiem osoby powiązanej, w tym członka organu Banku oraz pracownika jest ujawnienie wszelkich spraw, które spowodowały lub mogą powodować konflikt interesu; dotyczy to też interesów ich najbliższych członków rodziny; powinno się odpowiednio uwzględniać fakt, że konflikty interesów mogą wynikać nie tylko z obecnych, ale także z przeszłych relacji osobistych lub zawodowych;
- 4) obowiązkiem członka organu Banku lub pracownika jest wyłączenie się odpowiednio od głosowania lub podejmowania decyzji w sprawach, gdzie występuje konflikt interesu lub występuje inna możliwość niekorzystnego wpływu na poziom obiektywizmu podejmowanej decyzji, albo właściwej realizacji obowiązków wobec Banku;
- 5) w Banku stosowane są odpowiednie procedury zawierania transakcji z członkami organów Banku;
- 6) w Banku stosowany jest podział zadań oraz procedury zapewniające zapobieganie konfliktowi interesów oraz ryzyku, wynikającym z powiązań personalnych.

Mechanizmy kontrolne w zakresie zarządzania ryzykiem konfliktu interesów obejmują:

- 1) rozwiązania organizacyjne zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia sytuacji powodujących konflikt interesów,

2) system zbierania, przekazywania i wykorzystania informacji w zakresie ryzyka wystąpienia konfliktu interesów zapewniający możliwość reakcji kierownictwa Banku na zaistniałe zagrożenia.

Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej prowadzi rejestr konfliktu interesów.

W ramach ryzyka braku zgodności Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej w ramach identyfikacji przedstawia organom Banku informację na temat zidentyfikowanych konfliktów interesów.

XV. Informacje o spełnieniu przez członków Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe

Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny Członków Rady Nadzorczej Banku oraz Radę Nadzorczą Banku w zakresie członków Zarządu Banku.

Ocena ma charakter pierwotny przed powołaniem oraz wtórny w trakcie pełnienia funkcji. Wszyscy członkowie Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku zgodnie z dokonaną oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

Oświadczenie Zarządu

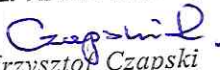
Zarząd Banku Spółdzielczego w Mońkach niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem jak i system kontroli wewnętrznej są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku oraz charakteru prowadzonej działalności.

Podpisy członków Zarządu:

WICEPREZES ZARZĄDU

Alicja Chojnowska

WICEPREZES ZARZĄDU

Krzysztof Czapski

Informacja na temat profilu ryzyka

ZESTAW WSKAŹNIKÓW I DANE LICZBOWE DOTYCZĄCE RYZYKA tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2023 r.
Podstawowe składnik bilansu		
1.	Suma bilansowa	446 049
2.	Fundusze własne dla celów norm ostrożnościowych	45 812
3.	Zobowiązania ogółem, w tym :	
	Zobowiązania wobec sektora finansowego	0
	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	335 985
	Zobowiązania wobec sektora budżetowego	50 538
4.	Należności ogółem, w tym:	
	Należności od sektora niefinansowego	94 853
	Należności od sektora budżetowego	20 115
5.	Należności od sektora finansowego	185 429
Podstawowe składniki rachunku wyników		
6.	Wynik finansowy brutto	14 135
7.	Wynik finansowy netto	11 222
8.	Wynik odsetkowy	21 357
9.	Wynik z prowizji	1 693
10.	Koszty działania	7 559

Wskaźniki dotyczące ryzyka kredytowego

Lp.	Rodzaj limitu	Limit	Wykonanie limitu na 31.12.2023 r.
Wskaźniki podlegające wewnętrznym limitom ostrożnościowym			
1.	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET I)	min. 18,0	35,88%
2.	Współczynnik kapitału Tier I	min. 18,0	35,88%
3.	Łączny współczynnik kapitałowy	min. 18,0	35,88%
4.	Współczynnik kapitałowy ryzyka kredytowego	min. 10	34,99%
5.	Kredyty i pożyczki- wg wartości bilansowej/ Aktywa- wg wartości bilansowej	max 60	25,77%
6.	Kredyty i pożyczki zagrożone wg wartości nominalnej/ Kredyty i pożyczki wg wartości nominalnej – limit strategiczny	max 8	5,58%
7.	Wskaźnik jakości kredytów (RWEF)	max. 10	5,69%
8.	Wskaźnik jakości aktywów	max 6	0,53%
9.	NPL (wskaźnik kredytów zagrożonych)	max 4,8	2,36%
10.	NPE (wskaźnik kredytów nieobsługiwanych)	max 4,8	1,55%
11.	Wskaźnik pokrycia należności z tytułu kredytów i pożyczek zagrożonych rezerwami celowymi oraz odpisami aktualizacyjnymi dotyczącymi odsetek – limit strategiczny	min 40	66,72%
12.	Suma dużych zaangażowań (ekspozycji) w stosunku do kapitału Tier I	max 150	32,11%
13.	Suma znacznych zaangażowań kapitałowych w relacji do funduszy własnych- kapitału uznanego Banku	max 50	0,25%

14.	Udział ekspozycji kredytowych udzielonych w konsorcjach w ekspozycjach kredytowych wg wartości nominalnej	max 20	8,56%
15.	Udział ekspozycji kredytowych restrukturyzowanych w ekspozycjach kredytowych wg wartości nominalnej	max 10	3,48%
16.	Udział ekspozycji kredytowych mających wpływ na czynniki środowiskowe oraz oddziałujące na zmiany klimatu (czynniki ESG) w ekspozycjach kredytowych ogółem wg wartości nominalnej	max 50	7,76%
Wskaźniki struktury aktywów wg wartości bilansowej			
1.	Kasa	max 2	1,21%
2.	Należności od podmiotów finansowych	max 60	41,57%
3.	Należności od podmiotów niefinansowych	max 55	21,27%
4.	Należności od podmiotów sektora rządowego i samorządowego	max 15	4,51%
5.	Papiery wartościowe	max 40	29,95%
6.	Aktywa trwałe	max 2	1,16%
7.	Pozostałe aktywa	max 2	0,34%
Wskaźniki struktury portfela kredytowego wg podmiotów – wg wartości nominalnej			
1.	Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 20	4,98%
2.	Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla rolników indywidualnych w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 85	63,40%
3.	Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla przedsiębiorstw indywidualnych w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 10	3,49%
4.	Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla osób prywatnych w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 20	11,36%
5.	Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla instytucji niekomercyjnych dział. Na rzecz gosp. Domowych w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 5	0,04%
6.	Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla podmiotów samorządowych- wg wartości nominalnej	max 30	16,74%
Wskaźniki struktury portfela kredytowego wg produktów – wg wartości nominalnej			
1.	Udział kredytów w rachunkach bieżących w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 6	2,98%
2.	Udział kredytów w ROR w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 1	0,03%
3.	Udział kredytów gotówkowych w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 6	3,79%
4.	Udział kredytów w rachunku karty kredytowej w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 1	0%
5.	Udział kredytów obrotowych w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 50	38,38%
6.	Udział kredytów inwestycyjnych w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 75	39,68%
7.	Udział kredytów udzielonych na nieruchomości mieszkaniowe w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 15	7,54%
8.	Udział kredytów udzielonych na nieruchomości komercyjne w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 15	7,61%

9.	Udział kredytów udzielonych na pozostałe cele w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 5	0,00%
Wskaźniki koncentracji branżowej w zaangażowaniu branżowym ogółem			
1.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	max 85	69,46%
2.	Przetwórstwo przemysłowe	max 5	1,91%
3.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	max 4	0,72%
4.	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	max 1	0%
5.	Budownictwo	max 15	3,38%
6.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	max 5	0,74%
7.	Transport i gospodarka magazynowa	max 2	0,61%
8.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	max 5	3,77%
9.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	max 3	0,04%
10.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	max 4	0,22%
11.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	max 30	17,82%
12.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	max 2	0,59%
13.	Pozostała działalność usługowa	max 2	0,74%
Wskaźniki koncentracji tego samego rodzaju zabezpieczenia otrzymanego lub zabezpieczenia dostarczonego przez tego samego dostawcę			
1.	Blokada środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych	max 1	0,00%
2.	Gwarancja	max 2	0,44%
3.	Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	max 15	7,06%
4.	Hipoteka pozostała	max 85	53,51%
5.	Kaucja	max 2	0,00%
6.	Poręczenie według prawa cywilnego	max 5	0,00%
7.	Przelew (cesja) wierzytelności	max 2	0,11%
8.	Przewłaszczenie na zabezpieczenie	max 10	4,97%
9.	Przystąpienie do długu	max 2	0,00%
10.	Ubezpieczenie kredytu przez towarzystwo ubezpieczeniowe	max 1	0,15%
11.	Weksel własny i poręczenie wekslowe (awal)	max 50	32,33%
12.	Zastaw rejestrowy	max 3	1,25%
13.	Pozostałe zabezpieczenia	max 12	0,17%
Wskaźniki ograniczające ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych			
1.	Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym wg wartości nominalnej	max 7	1,44%
2.	Detaliczne ekspozycje kredytowe zagrożone- wg wartości nominalnej/ detaliczne ekspozycje kredytowe ogółem- wg wartości nominalnej	max 10	0%
Wskaźniki struktury produktowej portfela detalicznych ekspozycji kredytowych- wg wartości nominalnej w stosunku do 10% kapitału Tier I			
1.	Udział kredytów w ROR	max 2	0,85%
2.	Udział kredytów gotówkowych	max 50	37,06%
3.	Udział kredytów w rachunku karty kredytowej	max 1	0%
4.	Udział kredytów udzielonych na nieruchomości mieszkaniowe	max 1	0,12%
5.	Udział kredytów udzielonych na pozostałe cele	max 1	0%
Wskaźniki ograniczające ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie			

1.	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach mieszkaniowych zagrożone wg wartości nominalnej/ kredyty i pożyczki ogółem wg wartości nominalnej	max 5	0%
2.	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach komercyjnych zagrożone wg wartości nominalnej/ kredyty i pożyczki ogółem wg wartości nominalnej	max. 10	5,51%
3.	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie ogółem wg wartości nominalnej/ kredyty i pożyczki ogółem wg wartości nominalnej	max. 90	61,88%
4.	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach mieszkaniowych ogółem wg wartości nominalnej/ kredyty i pożyczki ogółem wg wartości nominalnej	max. 12	7,06%
5.	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach komercyjnych ogółem wg wartości nominalnej/ kredyty i pożyczki ogółem wg wartości nominalnej	max. 85	54,81%
6.	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach komercyjnych przychodowych ogółem wg wartości nominalnej/ kredyty i pożyczki ogółem wg wartości nominalnej	max. 60	32,31%
7.	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie na pozostałych nieruchomościach komercyjnych ogółem wg wartości nominalnej/ kredyty i pożyczki ogółem wg wartości nominalnej	max 50	25,61%
8.	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie oprocentowane zmienną stopą procentową zagrożone/ Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie oprocentowane zmienną stopą procentową ogółem wg wartości nominalnej	max 30	8,95%
9.	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie oprocentowane okresowo stałą stopą procentową zagrożone/ Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie oprocentowane okresowo stałą stopą procentową ogółem wg wartości nominalnej	max 5	0%
10.	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie oprocentowane stałą stopą procentową zagrożone/ Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie oprocentowane stałą stopą procentową ogółem wg wartości nominalnej	max 5	0%

Wskaźniki dotyczące ryzyka płynności

L.p.	Wskaźniki	Limit	31.12.2023
1.	Wskaźniki płynności		
1.1.	Wskaźnik płynności krótkoterminowej do 1 miesiąca	min 1,0	2,65
1.2.	Wskaźnik płynności do 3 miesięcy	min 1,0	2,96
1.3.	Wskaźnik płynności do 6 miesięcy	min 1,0	3,07
1.4.	Wskaźnik płynności do 1 roku	min 1,0	2,78
1.5.	Wskaźnik płynności do 2 lat	min 1,0	2,96
1.6.	Wskaźnik płynności do 5 lat	min 1,0	3,39
1.7.	Wskaźnik płynności do 10 lat	min 1,0	3,69
1.8.	Wskaźnik płynności do 20 lat	min 1,0	3,74
1.9.	Wskaźnik płynności powyżej 20 lat	min 0,9	0,99

2. Wskaźniki zabezpieczenia płynności			
2.1.	Aktywa płynne (bufor płynności) / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	min 15	45,87
2.2.	Aktywa płynne (bufor płynności) / Depozyty niestabilne (ponad osad) [%]	min 105	222,76
2.3.	Aktywa płynne (bufor płynności) / Zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	min 400	2 926,41
2.4.	Kredyty - wg wartości nominalnej / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	max 65	27,04
2.5.	Zobowiązania pozabilansowe udzielone / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	max 10	1,57
3. Wskaźniki stabilności bazy depozytowej			
3.1.	Depozyty stabilne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	min 50	65,50
3.2.	Depozyty niestabilne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	max 30	20,59
3.3.	Procentowy udział największych deponentów w depozytach klientów ogółem [%]	max 30	9,18
4. Wskaźniki finansowania aktywów			
4.1.	Depozyty / Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje [%]	min 120	318,37
4.2.	Depozyty / Kredyty i zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	min 120	300,92
4.3.	Depozyty stabilne / Kredyty, skup. wierzytelności i zrealiz. gwarancje [%]	min 100	242,21
4.4.	Depozyty stabilne / Kredyty i zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	min 90	228,94
4.5.	Aktywa trwałe - wg wartości bilansowej / Fundusze własne [%]	max 40	11,25
5. Wskaźniki finansowania aktywów długoterminowych			
5.1.	Depozyty stabilne (50% ich wartości) + Fundusze własne / Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i zrealiz. gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat [%]	min 180	574,15
5.2.	Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i zrealiz. gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat / Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje ogółem [%]	max 50	27,71
6. Wskaźniki miar nadzorczych płynności wynikające z rozporządzenia CRR			
7.1.	Wskaźnik pokrycia wpływów netto (LCR - Liquidity Coverage Ratio) [%] – limit strategiczny	min 176	360
7.2.	Wskaźnik stabilnego finansowania (NSFR – Net Stable Funding Ratio)	min 135	172

Wskaźniki dotyczące ryzyka stopy procentowej

L.p.	Wskaźniki	Limit	31.12.2023 r.
1.	Limit wskaźnika: luka skumulowana / wartość bilansowa aktywów	15,0%	11,5%
2.	Limit na zmianę rozszerzonego wyniku odsetkowego netto w relacji do kapitału Tier 1 [+/- 100 pb.]	20,0%	6,3%
3.	Limit na zmianę rozszerzonego wyniku odsetkowego netto w relacji do kapitału Tier 1 [+/- 250 pb.]	30,0%	16,6%

4.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania w relacji do wyniku odsetkowego [+/- 100 pb.]	30,0%	11,2%
5.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka bazowego w relacji do wyniku odsetkowego [+/- 10 pb.]	10,0%	1,7%
6.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka opcji klienta w relacji do wyniku odsetkowego [+/- 100 pb.]	10,0%	0,6%
7.	Limit na zmianę wartości rynkowej instrumentów w relacji do wyniku odsetkowego [+/-100 p.b.]	5,0%	0,0%
8.	Limit na zmianę rozszerzonego wyniku odsetkowego netto w relacji do wyniku odsetkowego [+/- 100 pb.]	35,0%	13,5%
9.	Limit na zmianę wartości ekonomicznej banku w relacji do kapitału Tier 1 [testy scenariuszowe]	15,0%	0,8%
10.	Limit luki niedopasowania pow. 1 roku do 2 lat w relacji do funduszy wł.	10,0%	0,9%
11.	Limit luki niedopasowania pow. 2 lat do 5 lat w relacji do funduszy wł.	8,0%	1,2%
12.	Limit luki niedopasowania powyżej 5 lat w relacji do funduszy wł.	5,0%	0,6%
13.	Limit na rozpiętość pomiędzy marżą odsetkową a marżą graniczną [min]	3,79%	3,43%

Wskaźniki dotyczące ryzyka walutowego

L.p.	Wskaźnik	Limit	Wykorzystanie limitu 31.12.2023 r.
1.	Limit na maksymalną całkowitą pozycję	2% funduszy własnych	4,8340%
2.	Limity indywidualnych pozycji walutowych dla poszczególnych walut do limitu całkowitego	EUR - 1,5% funduszy własnych USD – 1,5% funduszy własnych GBP – 0,5% funduszy własnych CHF – 0,5% funduszy własnych SEK – 0,5% funduszy własnych	0,2487% 6,1966% 0% 0% 0%

Wskaźnik dotyczący ryzyka operacyjnego

L.p.	Wskaźnik	Limit	31.12.2023 r.
1.	Łączna roczna strata operacyjna brutto w wysokości nie przekraczającej 50% wymogu kapitałowego (BIA) na ryzyko operacyjne	500 tys. zł	0 tys. zł

Wskaźniki dotyczące adekwatności kapitałowej

L.p.	Wskaźnik	Limit	31.12.2023 r.
1.	Limity alokacji wymogów w funduszach własnych:		
	ryzyko kredytowe	50%	16,6%
	ryzyko operacyjne	10%	5,7%
	ryzyko stopy procentowej	18%	8,3%
	Ryzyko koncentracji	3%	0
	ryzyko płynności	3%	0
	ryzyko rynkowe	2%	0
	ryzyko wyniku finansowego	2%	0
	ryzyko kapitałowe	0%	0
	pozostałe ryzyka	2%	0
2.	Współczynnik kapitału Tier I	8,50%	35,88%
3.	Łączny współczynnik kapitałowy	10,50%	35,88%
4.	Współczynnik kapitału podstawowego TIER I	7,00%	35,88%
5.	Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	12,5%	26,14%

